

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

Császári postán egy napra 20 fillér
minden következőnap 16 fillér

Árnyalat 20 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, március 10.

Maj számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Levél a Burgból.
- A tanítók fizetése.
- A gyermeknap. Irta: Leitner Ernő dr.
- Falk Miksa a vashidakról.
- Orosz menekültek Aradon.
- Az örült anya.
- Az arad-perjamosi vicinális.
- Színházi levél.
- Hármas kéjgyilkosság.
- Egy festmény kalandjai.
- A kártyázó Budapest.
- A meztelen csoda.
- Kleptomániás tüzerfőhadnagy.
- Válság a hegyaljai motorosnál.

Levél a Burgból.

Bizalmas.

Papp I. János püspök ur
Méltóságának

Méltóztatott alulírottat a román püspöki kar nevében megbizni, hogy illetékes helyen puhatólózom: ha vajjon fogadtatnék és szívesen fogadtatnék-e a román püspökök deputációja, amely Apponyi törvényjavaslatai ellen memorandumot készít a királynak átadni. A mióta a koalíció ily kerülő utakon tanulmányoztatta az uralkodó hangulatát s vett tudomást a király elhatározásairól, minden udvari akciót ilyen szimatolás előz meg. S azóta, mondhatom, meglehetősen elszaporodtunk mi, az udvar magán-detektívjei, akik a különböző pártok, frakciók és testületek részére ily különleges és általa-

nos megbízásokat fogadunk. S Méltóságod mindenestire jobban járt, hogy a megbízásával csekélységemet kereste föl, mintha pl. konkurrensnek ajánlatát fogadta volna el, aki az osztrák keresztényszocialista párt részére szállit igen silány minőségű udvari titkokat.

Az előzetes puhatólózás mindenestire indokolt. A románok között valószínűleg még élénk emlékezetben van az a hiába kiadott utiköltség, amelybe a memorandummal való nevezetes bécsi kirándulás került. A küldöttség tagjai igen kellemes napokat töltöttek akkor Bécsben, amelyek bizonyára most se maradnának el, (a cabaret kben a Lustige Witwe huszonharmadik paródiáját játszó!) de a nem fogadott küldöttség mindig kidobott küldöttségnek látszik, még ha gummirádlison is megy el a Burgból.

Tehát: első sorban arról kell referálnom, hogy mi a nézete ő felségének az Apponyi-féle törvényjavaslatokról. Legyen egészen nyugodt Méltóságod: a javaslatnak ugynevezett sovínikata paragrafusai-ból nem lesz semmi. Ezt tudja jól a király s tudja Apponyi is. Nem azért nem lesz semmi, mintha — a mint Méltóságod memorandumokban ékes szavuan kifejtik — a felség nem engedne elvenni azokból a jogokból, amelyeket a román egyháznak, a megerősített Statutul Organic-ban adott. Az öreg ur — Méltóságod bizonyára nem veszi rossz néven, hogy ő felségét ezen szóval illetem, — mint izig-vérig katona, nem veszi tulságosan komolyan az ilyen paragrafusos

irasokat. Neai az a nézete, hogy a mikor a szükség úgy kívánja, keresztül kell vágni az ilyeneken. Hiszen tavaly nem sokba mult, hogy az *allerhöchste Nothwendigkeit* kedvéért, egy másik, ugyancsak ő felsége által aláirt okmánynak: a magyar bit'evélnék paragrafusait is karddal csomózták ki. Ha tehát a szükség úgy kívánna, hogy Apponyi javaslatai meglegyenek, hiába volna a Statutul Organic, és hiába fordulna meg sirjában a boldogult Saguna érsek, amikor az általa szerzett okmányt nullifikálják: az meg lenne.

De a dolog másként áll. Az öreg ur rendet kíván. S miután a tavalyi események után sikerült végre rendet csinálni, azt kívánja, hogy azt meg is tartsák. Most azonban a nemzeti küzdelem után jönne a nemzetiségi küzdelem. A nemzetiségek bizonyára nem hagynák a maguk iskoláit s újabb fölfordulás lenne várható. A csendörök változatosság okáért nem a megyeházára mennének, hanem az iskolákba. S nem főispánokat kellene katonákkal installáltatni, hanem állami tanítókat. Hát ezt az öreg ur nem akarja. S e mellett, az öreg urnak csakugyan a meggyőződésévé tették, hogy a nemzeti küzdelemben a nemzetiségek mellette voltak. S a király, méltóztatik tudni, a koalícióval társasjátékot üz. A koalíció jutalmazza azokat, akik a nemzeti küzdelemben vele voltak, a király meg, akik hozzá huztak. Azt gondolja: így mindenkit kielégítenek az országban.

Szerencsém volt megemlíteni, hogy

A hétről.

Az oroszánok látogatása.

A vén Lapzárta közeleg,
Javában ég a munka.
Kopogtatnak. — A szél megint
Vendéget hoz nyakunkra.

Egy korhelynek esett baja
Talán az éji csöndbe...
S az ajtón — ez csodálatos! —
Egy oroszán köszönt be.

Szavunk elállt, hátunk ijedt
Veritéktől hideg lett,
S az oroszán nyomában az
Egész állatsereglet.

A leopárd, a tigrisek
Sörény-belepte vállal,
A nagy sakál farkasszemet
Nézett a Kis Sakállal.

Ijedten néztünk mind, akár
Pihés esibék a varjút,
S így szólt az egyik fenevad:
„Bocsánat, hogy zavarjuk.“

„Miattunk csöppnyi félelem
Se szállja meg a lelket:
A cirkusból valók vagyunk
Szelidek, s jól neveltek.

Előadás után jövünk,
Hogy kimenünk van épen:
Tegyék közzé a panaszunk
A *Közönség körében*.

Tehát, az előzményeket
Logikus rendre véve:
A sivatag volt a hazánk
Alig két három éve.

Mindnyája együtt kóborolt
Osztozva bajba', jóba',
S egy közös célért egyesült
Egy koalícióba.

S föntartá a kötött frigyét
A harcnak vágya, láza,
A célért: hogy a cirkuszoszt
Megtörje, megalázza.

A német cirkuszoszt, aki
Szabadságunkra támadt,
Kit gyáva-lelkü szolgál-had
Vall hizelgőn urának.

Elüztük a cselédeket,
S — a helyükbe mi jöttünk,
A cirkuszossal lassadán
Egyezséget kötöttünk.

A cirkuszos kosztját eszi,
Az italait issza,
S nem vágyakozik egyikünk
A sivatagba vissza.

És napról-napra engedett
A harc kedvünk, a régi,
A cirkuszos, a mit kíván:
Mi azt megteesszük néki.

Szemöldjének intésire
Szófogadás a válasz.
S mikor fogat vicsorgatunk:
A szerepünkben áll az.

A boldog, kedves állapot
Oly szépen ment idáig!
S most néhány ifju, durva, vad
A régi módra vágyik.

És népszerűség-kergetőn
Ránk vádat-vádra dobnak:
A sok kicsúfolt réginél
Hogy nem vagyunk mi jobbak.

mindezen udvari titkokat Apponyi is tudja, sőt Wekerle s az egész kormány. A kormány azonban nemzeti kormány s erre a címre és jellegre szüksége van. Ők tudják, hogy a király az utolsó pillanatban meg fogja változtatni a legjobban körülbabérozott szakaszokat; de ez az ő érdemükön nem fog csökkenteni. Az országot be fogja lengeni egy néma sóhajtás: hja, a kormány akarta, de a király nem! Ez, ha méltóztatott megfigyelni, a nemzeti kormánynak öreg módszere. A vezényszót, a magyar hadsereget, az önálló vámterületet is akarják ők, — de a király...

S a király? Nem, méltóságos Uram, a király ezen nincs felbőszülve. Igaz, eddig ahhoz volt szokva, hogy az ő cselekedeteit is a kormányok a maguk testével fődjék. Eddig abban is, amit a király tett, a kormány volt rossz. Most azonban a király nem bánja, ha őt támadják, csak hogy a kormány népszerű lehessen. A király azóta nem veszi tragikusan a fel ségsértéseket, amióta Polónyi Géza is fel ségsértést követett el, s egy hónappal később a király legalázatosabb minisztere lett. A királynak nincs szüksége a népszerűsége, (s ez az oka, hogy a felség magánpénztárából a lapok pauszáléban nem részesülnek) a kormánynak ellenben igen. A király nem bánja tehát, ha a kormány olyan tervekkel sző glóriát a feje fölé, a melyek miatt a koronát kell majd utóbb szidni. Így lesz itt is: a királyt a rossz nemzetiségek pártfogójának fogják mondani, s a kormány megmarad nemzeti kormány. A javaslatot megváltoztatják, a kormány népszerű lesz, s az országban rend lesz. Hát kell egyéb a kormánynak, s egyéb a királynak?

Mindazonáltal a deputációzást nem javallom. Az öreg ur már nem áhitozik a „jóságos öreg király“ címre. S amint nem bánja, ha a magyarok haragos szemmel néznek rá a megakadályozott iskola-magyarosítás miatt, — ép úgy nem kívánja, hogy a románok protektornak lássák. A románok — ez az ő felfogása — végezzék el a dolgukat a kormányon keresztül. Majd elvégzi ő is a dolgát. A küldöttségeket se szereti, amióta Apponyi ezt a sportot lejáratta. A memorandumot tehát nem aján-

latos fölhozni. Kivévén, ha a küldöttségbe szándékozó világi urak — az egyház férfait dehogy akarnám meggyanusítani! — néhány kedves napot óhajtanának Bécsben tölteni. Mondhatom a Vig özvegy legújabb paródiája — remek; érdemes megnézni.

Melyek után vagyok Méltóságod hive
(Siffrirozott aláírdás.)

A tanítók fizetése. A képviselőház ülése.

*

A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklétével ülést tartott. Napirend előtt az Interpellációkra adandó, de elmaradt válaszok miatt erős összeülködés történt Wekerle és Vlád között. Ezután elfogadták a büntető novella módosításáról szóló javaslatot s hozzáfogtak a tanítók fizetésrendezéséről szólóhoz. Ülés végén Szmracsányi és Hodzsa Interpelláltak.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, március 9.

A napirend előtt az oláhok csináltak zenebonát a válasz nélkül maradt interpellációk miatt. Azután tárgyalták a napirendet: a büntető perrendtartás revíziójáról szóló javaslatot.

(Folyó ügyek.)

Haviár Dániel, a negyedik bíráló bizottság elnöke: Jelenti, hogy a bizottság Popovics György lugosi mandátumát megsemmisítette. (Helyeslés.)

Elnök: Felhatalmazást kér arra, hogy a lugosi kerületben az új választás elrendelése dolgában intézkedhessék.

A Ház ezt a felhatalmazást megadta.

Fábrý Károly: A munkásügyi bizottság nevében jelentést tesz a vasárnapi munkaszünetről szóló miniszteri jelentés letárgyalásáról. Kéri a jelentés kinyomatását és annak napirendre való tűzését.

(Interpelláció az Interpellációkról.)

Elnök: Napirend előtt Maniu Gyula kért szót. (Halljuk!)

Maniu Gyula: A házszabályok azt rendelik, hogy a miniszterek egy hónapon belül feleljenek az interpellációkra. És mégis vannak olyan interpellációk, melyek nyolc hónap óta válasz nélkül maradtak. Különösen a nemzetiségi képviselők interpellációinak ez a sorsa, amiben ők pártjuk és saját személyük kisebbitését látják. (Derűtség.) Érti, hogy például gróf Apponyi Albert nem válaszolt még Bánffy interpellációára. Ez nagyon kényes kérdés.

Elnök: A képviselő urnak nincs joga mostani felszólalása keretében interpellációkat ismertetni. Ezt meg nem engedhetem.

Maniu Gyula: Az a kívánsága, hogy a kormány teljesítse kötelességét, az elnökek pedig legyen rá gondja, hogy mindenkivel, tehát velük szemben is, egyenlőképpen járjon el.

Wekerle Sándor: A kormány eddig sem tett, a jövőben sem fog különbséget tenni abban a tekintetben, hogy melyik oldalról intéznek interpellációt. Hogy hamarosan nem adnak választ, ennek a legfőbb oka, hogy a nemzetiségi képviselők kis számuk dacára tiszter annyit interpellálnak, mint az összes többi képviselők együtt.

Felkiáltások a baloldalon: Legalább dolgoznak!

Wekerle Sándor: Ez csakugyan nem baj, de egyben nem ez az oka, hogy a kormány nem felelheti meg lázas gyorsasággal a tömredék interpellációt. Maniu alkotmánybiztosítókot követel, hogy a kormány tegye meg kötelességét. Ez fölösleges, mert a többség egyszerű szavazással megállapíthatja ezt. (Zajos helyeslés.) Lehetetlen valamennyi interpellációt 80 nap alatt elintézni. Legnagyobb részük vádakat emel, itt vizsgálatot kell indítani. Nem lehet megengedni, hogy köztisztviselők becsületét nyilvánosan meghurcolják.

(Igen, eltussolni!)

Vlád Aurél: Igen, eltussolni!

Wekerle Sándor: *Tiltakozom az ilyen éretlen vádak ellen!* Soha el nem tussoltam semmit, erre soha okom nem volt. De azt nem engedem meg, hogy becsületes emberek tisztességét a harminc napi válaszadás Prokrusteságyába szorítsák. (Zajos helyeslés és taps.)

Vlád Aurél: Személyes megtámadtatás címen kér szót.

Elnök: Senki sem támadta meg!

Vlád Aurél: Közbeszólásomra megtámadott a miniszterelnök ur.

Felkiáltások: Megérdemelte!

Vlád Aurél: A házszabályokhoz kér szót. Neki joga van védekezni, akár tetszik ez a többségnek, akár nem. (Derűtség.) Ő nem úgy értette, hogy Wekerle tussol el, hanem, hogy a tisztviselők

Elnök: Ezért rendreutasítom.

Vlád Aurél: A miniszterelnök nem is volna képes mindent eltussolni. (Élénk derűtség.)

(Elfogadjuk!)

Ezután áttértek a napirendre.

A jegyző jelentette, hogy Szmracsányi György, Horváth József, báró Bánffy Dezső, Hodzsa Milán és Vlád Aurél jegyezték be interpellációt.

A büntető perrendtartás módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslatot Pop C. István felszólalása után elfogadták.

(A tanítók fizetésrendezése.)

Elnök: Az állami tanítók fizetésrendezéséről szóló javaslat következik.

Órszem-ketrec vágyunk csupán
Pausálé-koncon élünk.
Borzasztó, hogy ez állatok
Mint kezdenek ki velünk!

Azért hát, sziveskedjenek
Ez ügyet kiserkeszteni:
— Mit mi csináltunk, nem szabad
Megírni előlrol kezdni!

S mert mi tudjuk legjobban azt,
E módban mennyi csáb van:
Nem illik ezt folytatni úgy,
A hogy mi hajdanában.

Mert mi a vége? Tudjuk azt,
Mi, vén oroszleányok:
Zoltánokból többség leszen,
S többségből — új Zoltánok.

Hát szóljon az a cáfolat:
Vadjok nem bir alappal,
Kóristák ők, s uruk előtt
Tisztjök: „le a kalappal!“

Forgács.

Etike.

Irta: Maraszthyé Szederkényi Anikó.

Etike történetében nincs semmi új, szenzációs. Mindennapi história ez. Amelynek a rózsaszine megfakult: megkopott a megszokottság mián. Csak az Etike lényében volt sok új, nem mindennapi.

Ilyen szürke tavaszos napon, mint a mai, amikor ólmos csapadék lóg a levegőben és a napsugarak nem bírnak lehatolni a földre, ilyen szürke tavaszos napon körüllebeg az Etike kis alakja.

Itt látom suhogó, kék ruhácskáját, nagy kerti kalapját. Hallom felénk hangját, amely csak akkor esendült tisztán, amikor az ő tulajdon kis kuriáján hangzott. Beszéljessünk Etikéről ezen a szürke délutánon, amely nem akar alkonyba hajolni.

A méltóságos Somossy gróf kuriáján a komenciós esztergályos házikójában született Etike. Anyja afféle polgárásszony volt. Takaros, ügyes, fősvény. Apja mozgékony kis emberke. Ettől örökölte Etike az ő kis alakját. De hogy azt az álmódzó lelkét kitől örökölte, nem tudni. Lehet, hogy valamelyik őse, egyik barnahajú Lakatos leány titkon meláztatott tilos szerelemben a Sió partján. Lehet, hogy a tól. Vagy a fülemilétől, akit úgy szeretett hallgatni Etike.

Kivette magát a Sió mellé. Lehasalt a nagy

fübe úgy, hogy ki sem látszott belőle. Aztán nézte az eget, a Siót, a lombos erdőt, meg a távoli hegyeket. Emberek nem igen járkáltak arra, hogy a csudálatos összhangot megzavarják lelkében. Etike feküdt a füben és szötte, szötte álmait. Néha csudaszép zenéket is hallott. Mintha a földből jöttek volna a hangok. Máskor meg a Sióból. Néha úgy jött, hogy sirni kellett Etikének. Nem tudta: miért, csak sirt, fürtös kis fejét a fübe hajtvá.

Anyja, az ügyes esztergályosné csak hagyta Etikét. Becézgette és nem fogta dologra. Büszke volt rá, hogy a méltóságos grófné föl-fölhívta a komtessekkel játszani.

— Csak nem fogom rá a mosogatásra, szokta mondani a gazdának. Majd mit szólnának a kastélyban, ha meglátnák paraszti kezét. Ez az egy szem van. Megkímélhetjük.

— Jól van, — hagyta rá a gazda. — De azért nem szoktatod úgy, mint a méltóságos komteszeket. Ezér nem jönnek, ne félj, hatlovas hintóval.

Nem válaszolt az asszony. Befordult a háza. Még magának is csak homályos éjszakán merre bevallani igazi álmait. Mikor az ezüstképu hold besütött a rózsás függönyön és odatűzött lánya ágyára, akkor megjelentek a finomkezü tündérek és szöttek-föntak a csudaálmokat. A kis esztergályosné Etike barnaselyem hajában drágaköves főkötőt látott, amelyről hosszan folyt le az ezüstös-aranyos fátyol. Aztán látta képzeletében a drága szép gyűrűt,

Előadó: Elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Mihályi Tivadar: Olyan fontos a napirenden levő kérdés, hogy most volna itt igazán annak ideje, hogy mind egyetértünk!

Molnár Jenő: Tehát belépnek a 49-as pártba!

Mihályi Tivadar: Ez nem volna opportunus, mikor éppen mostanában fel van függesztve ennek a pártnak a programja. Idehaza azzal vádolják a nemzetiségeket, hogy Bécs bérencei, odaát pedig azt mondják, hogy kifelé gravitálnak, irredentisták. Így aztán a két vád megsemmisíti egymást. A nemzetiségi képviselőknek az a tervük, hogy csak igen rövid ideig vesznek részt a vitában. Ez a szándékuk legelőbb akkor változna meg, ha ellenkező eljárásra provokálják a nemzetiségeket. A rosszul informált király a magyaroknak a nemzetiségekkel szemben szabad kezet adott. Ezt nekik arra kellene felhasználniok, hogy megnyerjék a nemzetiségeket maguk részére, e helyett azonban egyik jogfosztást a másik után követik el. (Zaj.) Kifogásolja, hogy a javaslat tárgyalása előtt nem tartottak szaktanácskozást. Ezután hosszasan foglalkozik a kongruarendezés kérdésével.

E nők: Kéri a szónokot, maradjon a napirenden levő tárgynál.

(A szólásszabadság körül.)

Egy közbeszólás: Ez a szólásszabadság megsértése!

Elnök: Ezt a vádat visszautasítom. Én nem lehet legkevésbé szememre vetni, hogy a szólásszabadság elvét csak érinteni is akarom. De éppen a szólásszabadság rendeli, hogy a szónok minden tárgyról a maga helyén beszéljen s ne sértse a házszabályokat. Ha nem ezt tenném, nem volnék méltó erre a helyre!

Mihályi Tivadar: Indiványt nyújt be, hogy az állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot vegyék le a napirendről s a kormány terjesszen be új javaslatot, melyben az ingyenes népoktatást létesítse egységesebben rendezze az állami tanítók fizetését.

E nők az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után,

Novacu Aurél: Őt nem vezéreltik párt szempontok, ezt higgyék el neki. Igazságtalanságnak tartja azt, hogy az állami és nem állami tanítók között különbséget tesznek s ezért a törvényjavaslatot helytelennek találja és nem is szavazza meg.

Vajda Sándor kéri, hogy beszédét hétfőn mondhasse el.

A ház ezután áttér az interpellációkra.

(Az interpellációk.)

Szmrecsányi György: A ma érvényben levő végrehajtási törvény igen sok szempontból rossz és a szegény népnek rendkívüli károkat okoz. Két tót községgel megtörtént, hogy néhány ezer korona járandóságért, amivel nem is a községek lakói, hanem egy furfangos kereskedő tar-

tozik, jóformán földönfutóvá váltak a községek gazdái.

Günther Antal nyomban válaszol. Már hetekkel ezelőtt azt felelte egy interpellációra, hogy a végrehajtási törvény javítását mihamarabb meg fogja csinálni, de szükséges, hogy a hajókat már előbb és ne a végrehajtásnál orvosolják. Epen ezért kell az uzoratorvényt módosítani.

Daranyi Ignác: Neki hónapok óta tudomása van a konkrét esetről, amelyet az interpelláló előterjesztett. Fog is módot keresni, hogy a bajon segítsen.

Hodza Milán a szakszervezetek fölfüggesztése ügyében interpellálja a belügyminisztert.

Az interpellációt kadták a belügyminiszternek, amivel az ülés véget ért.

A gyermeknap.

Arad, március 9.

Hazánk Europa kulturállamai között foglalt helyet és törekszik mind ama kötelemeknek meg is felelni, melyeket a liberális, haladó közvélemény egy kulturállamtól követel.

Anyagiakban azonban szűkölködünk és erélyes, céltudatos központi vezetés hiányában szenvedünk. E két nagy hiányon akar segíteni a két év előtt megalakult és a gróf Edelsheim Gyulai Lipót vezetése alatt működő országos gyermekvédő Liga, melynek igazgatósága hazánk leggazdagabb és legbefolyásosabb vezető férfiai áll.

Ezen egyesület irányítja ma Magyarország egész gyermekvédelmét, nemcsak nagy tökényt gyűjt, de hathatósan támogatja az ország minden egyesületét, mely gyermekvédelemmel foglalkozik. A Liga ezen működésével nemcsak az államnak, de az egyes törvényhatóságoknak és kisebb egyesületeknek terhen könnyebbit; a beavatottak tudják, hogy itt Aradon is már áldásos működésének több jelét adta. Es ezen egyesület főalkotó erejét a népből veszi, nem magas tagdíjas tagoktól nyeri anyagi forrását, hanem a népre, a sok fejű népre és annak fil-léreire alapítja működését.

Egész ereje abban rejlik, hogy az ország összes lakosai: adózó polgárok, agok és gyermekek, földbirtokosok, lateinerek, kereskedők és iparosok munkások és napszámosok hordják össze filléreiket, és ezekből építi föl a mindenre áterjedő gondos működési programját. Ezen elvből indult ki a Liga, amidőn az ugynevezett „Gyermeknapot” alapította és a múlt év folyamában május végén, a folyó évben április 2-án és 3-án tartja ezt meg. Városunkban e nap szervezését és keresztülvitelét gróf Károlyi Gyuláné, főispánunk nemes lelkű neje vállalta magára ki nagy ouzgalommal látja el és tisztjét, és jövő hét folyamán egy nagyobb

értekezleten akarja működési programját ismertetni.

Miből is áll tehát a gyermeknap? Gyermekvédelmi célokra alapot gyűjteni oly nagy terjedelemben, hogy fillérekből sok gyűljön össze, és így az egyesek nagyobb megadóztatása nélkül történhessék; másrésztől az egész közönség figyelmét, részvétét a gyermekvédelem céljaira megnyerni és ezért a gyermeknap pénzgyűjtés mellett fölolvasások, gyermek-előadások stb.-ből áll.

Külföldön, Angolország és Németországban már a gyermeknapokat évek óta legjobb eredménnyel rendezik; nálunk is a külföldi minta szerint első sorban a gyűjtésben a kereskedők és iparosokra számítunk; a közönség törekedik: a gyermeknapon nagyobb bevásárlását oly kereskedők és iparosoknál eszközölni, kik tagjai a Ligának, amennyire lehet, készpénzzel vásároljon, sőt e napon fizesse ki régi számláit; mert a kereskedők és iparosok a gyermeknap bevétel 1 százalékát akkor szívesen befizetik a Liga céljaira.

Másodszor nyilvános filléres gyűjtések rendeztetnek templomokban, iskolákban, nyilvános tereken, gyárakban; munkások és napszámosok is nagy számmal összehordják e napon filléreiket. Végül jótékonycélu előadások és mulatságok rendezése zárja be a gyűjtések sorozatát.

Ezen programon alapul az aradi gyermeknap rendezése április 2. és 3-án; egyes módzatait az összehívandó értekezlet lesz hivatva megállapítani.

Aradváros közönsége oly sok humánus célokra áldoz, hogy e napon, midőn a felebaráti szeretet legszebb és legönzetlenebb gyakorlásáról, gyermekeink iránti szeretet gyakorlásáról kell bizonyosságot tennünk, filléreit bizonyára összefogja hordozni, hogy ezen alapon az Országos Gyermekvédő Liga áldásos működését városunkban is fokozatibb módon folytathassa.

Leitner Ernő dr.

Orosz menekültek Aradon.

Vissza, Varsóba!

Aradtól — Nagyváradig.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

A múlt vasárnap nyolc különös öltözetű, teljesen lerongyolódott, elcsigázott férfi vonult végig az aradi főtéren. Nagy közönség volt a nyomukban, mindenkinek feltűnt a különös menet. Mind a nyolc idegen csizmába, vörös bugyogó-szerű nadrágba, hosszú kaftánba volt öltözve,

amit egy ur, egy olyan ur, aki hatlovas hintón jött, huz Etike ujjára. Mikor olyan szép, olyan finom ez az Etike, hogy láttára tulajdon édesanyjának szájába ful a hangos szó.

Tizenöt esztendő volt már Etike. Megtanult szépen himezni, horgolni, merkelni „a tanítóné asszonytól.” Nem járt parasztosan, inkább urasan. De akárhogyan járt is, akármilyen volt is rajta, az simult az ő karcsu alakjára. Harmónikus volt a járása, minden mozdulata. Volt benne valami kedves, puha, bájos. Aradt belőle valami hüvös, csillapító illat. Az esztergályos legények zavartan forgatták kalapjukat, amikor husvétkor elmentek tiszteletből megöngöztöni. Etike hangosan fölnevetett és ők erre még jobban elpirultak.

— Tyü, — szölt a vén Gyuri, — szívesebben leesztergályozok tizenkét tölgyfa asztallábat. Abba se izzadnék jobban bele.

— Te — sugta a legkisebb legény — olyan ez az Etike, mint a boszorkány, vagy mint a tündér.

— Ühüm — hagyta rá a másik.

Etike pedig csak varrta a sok szép holmitkat. Már alig férték a kaszti-fiókba.

Aratáskor történt. Megjött messzi földről a legfiatalabb Somossy gróf, a Dezső gróf. Ez volt csak a daliás gyerek. Oszt egy makulát sem volt büszke. Forgatta a képes lányokat, hogy csak úgy perdült a szoknyájok.

Etike meghúzódott anyja mellett. Két harmat arca kipirult. Így nézte a mulató Dezső

grótot. Elfogta most itt a zajban az a különös hangulat, a mit ott a Sió partján szokott érezni. Szeretett volna sirni, leborulva a bársonyfűbe. De legjobb szerette volna, ha elmennek haza.

— Édesanyám, elmegyünk-e már?

— Hát hova mennél még? No, hiszen még egyet is aligség fordultál. Majd ha más is megy. Nem mink gyűttünk elsőnek, oszt nem is megyünk elsőnek.

El sem hallgatott volna talán, ha ott nem terem abban a percben előttük a Dezső gróf. Se kérdett, se hallott, csak vitte Etikét. Vitte, repitette. Az meg úgy simult hozzá. Rózsaszínű kis alakja megbújt az ölelő fekete karokban.

Mentül tovább nézte a kis szorgalmas esztergályosné, annál jobban elkomorodott. A jó ég tudná, miért. De egyszerre csak az a két fekete ölelő kar mintha átváltozott volna két fekete hollószárnyá. A csunya szárnyak ott csapkodtak a kis Etike körül. S nem birta kiszabadítani gyönyörű gyermekét.

— Hess te, hess, hess, — mondta ki hangosan a gondolatját.

A szomszédja meglepődve nézett rá. Erre magához tért kinos melázásából. Vége volt a roszt álomnak. Ott látta Etikét és a Dezső gróf csak vitte, csak röpitette. De olyan szívesen, mintha reggelig le sem akarná már tenni. A cigány nagytánt rántott a vonón és eltépte a hangot. A gróf ur kiáltotta az első hogytót. Megujrta a táncot. Meg Etikével, a gyöng,

finom Etikével. Ugy látta a jó esztergályosné, hogy még le is hajol, szól is a Dezső gróf az Etikéhez. De ezt nem tudta biztosan. Inkább igen, mint nem...

No vége lett a táncnak, a mulatságnak is.

Másnap... vagy minek mondjam tovább. Hisz tudja ezt mindenki. Mondtam én előre, hogy rózsaszínje megfakult ennek a históriának a megszokottságtól.

Almos, szürke, tavaszos napon... Egy esztendővel később történt. A komenciós esztergályos meghalt közben. Más jött helyette komencióba. Az özvegyet megtették kulcsárnénak. Etike is bent lakott. Tett, vett, varrt ezt, azt.

A méltóságos familia még fönt volt Bécsben. A Dezső urfi megjött váratlanul. Es akkor történt. Ott a Sió partján. Az Etike finom, gyöngé, harmónikus kis lénye hozzásimult az urfihoz. A nagy fekete szárnyak összecsaptak és vitték, vitték Etikét.

Hanem annak a szerelemnek csak nem akart vége szakadni. Ez a csodálatos, álmodó két szem belopta magát az urfi szívébe. Nem tudott tőlük szabadulni. Nem a csókját szomjazta ő Etikének. Inkább azt a hüvös, csillapító varázst, ami az ő titokzatos lényéből áradt ki. Azt a hófehérséget, ami ott lengett a kis esztergályos lány körül. Ami nem kapott föl-tot a hosszú szerelem alatt sem...

A méltóságos familia nesztét vette a dolognak. Lett összeroffenes.

mind a nyolc a vállán apró ládikát cipelt. A menet vezetője, egy ősz, hosszú haju, szakállu férfi minden szembejövőtől a városháza felől kérdezősködött tört németiséggel. Végre is hosszas keresgélés után egy rendőr elvezette őket a rendőrségre. A jövevények, ahogy beértek a rendőrség őrszobájába, a szószoros értelmében összeestek a fáradtságtól és az éhségtől. Végre is a vezetőjük nagy nehezen előadta, hogy kicsodák ők és mi járatban vannak?

Az idegen jövevények valamennyien munkások és Orosz-Lengyelország egy kis falujában születtek. Az orosz forradalom őket is elszakította szülőfalujuktól, amikor egymás után ejtették rémületbe a falvak békés lakóit a vérengzések és gyújtogatások. Valami ellenállhatatlan erő vonzotta be a falvak munkásait a nagyobb városokba. Így kerültek ők is Varsóba. Egy nagyvállalkozó felfogadta őket és hozzá láttak egy nagy erdő kiirtásához. Egész nyáron folyt a munka, amikor megjelent a cárnak egy rendelete, amely szerint a lengyel munkabíró férfiakat kivétel nélkül besorozták és valamennyit a kaukázus vidéki ezredékbe osztották be. A Varsó környékén lefolyt forradalmi események előzték meg a cári parancsot, így módon vélték elnyomni a mindinkább elharapódzó forradalmat.

A munkások, ahelyett, hogy sorozásra jelentkeztek volna, összeszedték holmijukat, szerzőségeiket és bucsu nélkül otthagyták a forradalmi Oroszországot. Jöttek minden cél és tevés nélkül, át a Kárpátokon, remélve, hogy a munkabíró emberek mindenütt megkeresik a mindennapi kenyerüket.

Ebben azonban alaposan csalódtak. A forradalom elől menekülő munkások bejutottak Magyarországra, ahol a munkaviszonyok egy cseppel sem jobbak, mint ott a forradalom hazájában. Hónapokon át kóboroltak minden foglalkozás nélkül, megismerkedtek a toloncintézménnyel és megtanultak — ez a legjelentősebb, — az erdélyi havasok között egy keveset oláhul és egy kicsit németül. Magyarul azonban egy árva szót sem tudnak a jövevények. Végre is egy hónappal ezelőtt munkát találtak egy karánsebesi vállalkozónál. Itt is erdőirtásra fogadták őket föl a vállalkozó. De amikor az utolsó szombat a munkabér fizetésre került a sor, természetesen magyar szokás szerint összekülömböztek a vállalkozóval. Beleszóltak a csendőrök, sőt a főszolgabíró is, aki megtalálta

a paragrafust arra nézve, hogy a „vendégszerető” magyar nép hatóságainak miképpen kell bánni az idegenekkel. Egy szóval éjnek-idején ismét utra keltek az oroszok, menekültek ismét Azsiából. Most azonban már a munkaszerzőségeket is oda felé hagyniok. Így jöttek négy napon át, gyalog a havasokon keresztül az Alföld felé. Alig pihentek meg egy-egy kisebb faluban gyors menetben siettek nyugat felé. Mult vasárnap érkeztek Aradra, ahol a rendőrség az egész társaságot megvendégelte a *Millenium* vendéglőben s azután vasútra rakva Mezőhegyesig elszállította őket.

Most Nagyváradról érkezik a híre, hogy az orosz menekültek odaérkeztek. Megint elcsigázva, éhesen. A rendőrség azonnal intézkedett, hogy egy tágas szobát bocsássonak a kifáradt orosz munkások rendelkezésére. Jobb hiányában egy cellába helyezték őket. Azután rögtönzött gyűjtést rendeztek a tisztviselők között és ezen a pénzen étellel is ellátták a jövevényeket. Egy éjszakára a rendőrségi aellában pihenik ki fáradalmaikat. Reggel pedig indulnak tovább. Hogy hová? azt még maguk a jövevények sem tudják megmondani.

Az örült anya.

A vallási rajongás áldozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 9.

Csonka András temesvári Máv. pályáőr nejével és öt piciny gyermekével a legszükösebb viszonyok között tengette életét. A megélhetés nehéz gondjait tetézte még az a szerencsétlen sorscsapás, amely három év előtt látogatta meg házat és amely rettenetes családi drámával fenyegette. Neje, Csonka Andrásné szül. R. Kovács Gizella ugyanis mintegy három esztendővel ezelőtt megtévelyodött. Eleinte vallási rajongás fogta el, azt hangoztatta naphosszat, hogy találkozott a boldogságos szüz Máriával. Állapota az első időben nem volt veszélyes, állandó buskomorságban szenvedett és órákon át agyrémeivel foglalkozott. Helyzete azonban mindinkább rosszabbodott, *dühöngési rohamok fogták el* és ilyenkor az egész család életveszedelemben forgott. A férje néha napokig kint volt a vonalon és ezalatt az öt kis gyermek, egy elmebeteg örült anya felügyelete alatt a legrettentőbb helyzetben volt.

Bármely pillanatban elfoghatta volna a

kárpótlásul méltóságos asszony... Így rendezte be gondolatban Dezső gróf...

Egy szürke, lombos, tavaszos napon kint zokogott Etike az anyja sírján. Hej, sirba vitte azt is a szegény. Nem úgy gondolta ő a hatlovas hintót, nem úgy. Se hallott, se látott. Gyöngye, kis alakját meg-megrázta a fájdalom.

Egyszerre hátulról megtámadták. Ugy érezte, hogy csunya ördögök rohantak rá, akik tépik, bántják. Sikoltva bukott föl, nem bírt menekülni. A csunya körmök fölhasították harmatos arcát, tépték a haját, ruháját. Utótték, verték a kis Etike gyöngye testét.

A sikoltásra elővágatott Dezső gróf, aki éppen a földeket járta szerencsére. Fölordított. Mint az örült, rohant oda és arculvágtá a feleségét, aki kegyetlen gyűlöletében ilyesmire vetemedett. Fölkapta Etikéjét és a másikat ott hagyva, vitte haza a kis fészekbe. Hívta az orvost: Nem segített már az. Lázálmaiban viaskodott, mindig csak viaskodott Etike. Dezső gróf éjjel-nappal ott ápolta...

Addig küzdött, amíg végre legyőzve nyugodott el szerelmese erős karjaiban...

Sirköve is van Etikének. Egyszerű, sima. Csak ez van rávésve: „Istenben boldogult Etikém.” Mikor bolyongásaimban arra vetődtem, ott hallottam elmesélni ezt a szomorú történetet.

borzasztó betegség és gyilkosává válhatott volna őt ártatlan porontyának. A közveszélyes szerencsétlen asszonyt ápolta ugyan férje, amennyire anyagi helyzete megengedte, de ez, vajmi keveset használt. Tegnap este azután elementáris erővel tört ki rajta a kór, tombolni kezdett, tört-zuzott és késsel kezében leléssel fenyegetett mindenkét. A lakásban csak egy tehetetlen öreg asszony, a váltóór anyja volt, meg az öt gyermek, akik rémülve menekültek. *Rettenetes hajszátámadt.* Az örült vérben forgó szemekkel, *kezelés késsel kergette a gyermekeket.* A szerencsétlen teremtés megragadta az egyik gyermeket, felkapta a levegőbe és vérfagyasztó hangon sikította: *Felhasítom a hasát!*

Ebben a pillanatban lépett a lakásba Csonka András, aki a szolgálatból jött haza. Egy pillanat alatt tisztában volt a borzalmas helyzettel, emberfeletti erővel rávetette magát az örvénygőnőre és míg egyik kezével kiszabadította a kis gyermeket, a másikkal kicsavarta kezéből a kést. Nagynehezen sikerült az asszonyt ártalmatlanná tenni és lefektetni. A férj egész éjjel őrködött az ágya előtt. Megjegyzendő, hogy az asszony már három nap óta semmit sem evett és vészjósló magaviseletével azt hajtogatta folyton kis gyermekeiről: Széttépem őket!

Csonka András ma még korán reggel bevitt a szerencsétlen asszonyt Temesvárra és elvitte a városi kórházba. A kórházban azonban rövidesen elutasították a beteg asszonyt azzal, hogy nincs hely.

Végre, miután törvényszéki orvosi bizonyítvány is igazolta, hogy az asszony közveszélyes örült és az alispáni hivatal is kénytelen volt beavatkozni a dologba, felvették a kórházba.

Az arad-perjámosi vicinális.

Ujabb beadvány a városhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Az ujarad-perjámos-zádorlak-kikötői helyi érdekű vasut érdekeltsege, mint megirtuk, beadványt intézett a városhoz, hogy ötven ezer korona értékben törzsrészcvényeket jegyezzen. A beadványban a vasuttársaság Ujaradot jelölte meg végállomásul és kilátásba helyezte, hogy a végállomástól az ujaradi hídfőig szárnyvonalat létesít.

A város közlekedési és pénzügyi bizottsága tegnapelőtt megtartott együttes ülésén foglalkozott a beadvánnyal és felismerve azt a közgazdasági előnyt, amely a helyi érdekű vasutal Aradvárosát érné, a kért törzsrészcvényjegyzés megszavazását javasolta a közgyűlésnek.

Ma újabb beadvány érkezett a városhoz, amelyben a helyi érdekű vasuttársaság érdekeltsege köszönettel tudomásul vette a bizottság határozatát. A beadványban az érdekelték kijelentik, hogy a vasut végállomását az eredeti tervtől eltérőleg Aradra szándékozik helyezni, mert Ujarad község nem helyezte kilátásba anyagi támogatást és nem engedi meg a szárnyvonalnak Ujarad főutcáján át való létesítést. Ennek ellenében arra kéri a város közönségét, hogy ne ötven, hanem *százhuszezer korona* értékben jegyezzen törzsrészcvényeket. Ennek ellenében pedig az érdekelték kötelezik magukat, hogy a város összes feltételeit elfogadják.

Az újabb beadvánnyal ma délután foglalkozott a közlekedési és pénzügyi bizottság s az érdekeltsegek kérelmét méltányosnak találva, annak megszavazását javasolja a közgyűlésnek. Kikötői azonban a bizottság, hogy a vasuttársaság csak akkor kapja meg a 120,000 korona támogatást a várostól, ha a vasut végállomása Arad lesz. Kikötői továbbá a bizottság, hogy abban az esetben, ha mégis sikerül az érde-

— Hát még mindig... még mindig... Jaj, csak nem akarja elvenni... Már vége lehetne... Még most sem... No jó...

Egykettőre megházásították az urfit. Valahonnan Bécsből szereszték össze egy bárókisasszonnyal. Vagy két hónapig tartott a mátkaság. Ezalatt az idő alatt megszökött Dezső gróf haza. És vett a kastélyhoz közel egy kis házat Etikének. Kertet, takarosat hozzá. Aztán beállított neki egy kis egyfogatut. Megmondta, hogy házassodik.

Etike hagyta. Nem sirt, nem kiabált. Ha kinyíltak az ölelő karok, akkor megbújt bennük, mint fészékben az anyányi madár. Mikor elhangzott a lódobogás, akkor csak meg-megállt az ablaknál és várta, várta vissza. És úgy várta mindennap.

Dezső gróf megszökött, amikor csak lehetett a bárókisasszony karjai közül. Ment az ő Etikéjéhez. Vonzotta az a csudálatos odaadás, amely se kérdett, se hallott, csak követte a szerelem hívó szavát. És ott szivta magába a gróf azt a harmatos szerelmet. Lehajtotta fejét a rojtos abroszra és hagyta játszadozni kicsi asszonyát az ő nagy hajával. Kitért belőle a keserűség.

— Te lettél volna az igazi. Az a másik nem nekem való. Hej, de bánom...

Olyan szép lett volna ez így. Elképzelte magának Dezső gróf. Hát jól van. Lesz két asszonya. Hiszen van vagyona hozzá. Az egyiket szereti, a másikat nem. De az a másik

keltségnek Ujarad főtcáján át a vicinálit Aradra behozni, a hidfőtől Ujarad állomásig terjedő vonalon köteles a városnak a közforgalom lebonyolítására létesítendő közuti forgalom peázását eltérni. Mielőtt pedig a bizottság a közgyűlés elé terjeszti javaslatát, felvilágosítást kér az érdekeltségtől a vasut finanszírozási módjára vonatkozólag.

Az ülésen Lőcs Rezső tanácsnok elnöklete alatt jelen voltak: Angel István dr., Blaskovics Antal, Dobiaschi József, Kilenyi János, Kiss Ferenc, ifj. Nachtnébel Odón, Somló Armin dr., Szabó Albert, Szathmáry János, Vannay Gyula, Virágh Lajos.

Falk Miksa a vashidról.

Hogy tervezték a hidat?

Egy érdekes levél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Most, amikor Müller Károly fáradozásai és utánjárása folytán végre dülőre jutott a vashidak sokat tárgyalt és évtizedekre visszanyuló ügye, nem lesz talán érdektelen, hogy miképpen vélekedett annak idején Falk Miksa, Arad város egykori képviselője erről az ügyről s hogyan tervezte Boros Bénével egyetértőleg a vashidépítést. Annál érdekesebb Falk Miksa véleménye, mert hiszen a nyáron már befejeződnek a hidak földmunkálatai s mert a hid éppen az ő terveivel homlokegyenest ellenkező módzatok mellett fog fölépülni. Falk ugyanis az állam hozzájárulása nélkül, teljesen a város terhére akarta a hidakat építtetni, Boros Bénével együtt kiszámítva, hogy az egész építkezés 500.000 koronába fog kerülni, de olyan jövedelmező lesz, hogy a város 15 esztendő alatt tökéletesen törlesztheti a tőkét. A szükséges félmilliót az állam vette volna fel, de a város fizette volna vissza.

Alább közöljük Falk Miksának egy levelét, melyet annak idején Iványi Ödönhöz, a híres aradi regényíróhoz, az „Alföld“ akkori szerkesztőjéhez intézett a vashid ügyében.

A levél így hangzik:

REDAKTION

des

Budapest, 1889. jan. 6.

„PESTER LLOYD“

Igen tisztelt kollega úr! „A hidügy nem képezhetvén pártkérdést, képviselői kötelességemnek tartottam, az itt törtétekről az ellenzéki lapokat is értesíteni. Megígérem, hogy — ha szívesen veszi — ezentúl is, az ez ügyben történő minden mozzanatról értesíteni fogom. A tegnapelőtti értekezlet genesise az volt, hogy tavaszkor az aradi ipartestület e tárgyra vonatkozó folyamodványa általam beadatván, megbeszéljük a modus procedendi-t is. Akkor a pénzügyminiszterium feje tele lévén a szeszadó-törvénynyel, aztán pedig küszöbön lévén a nyári szünidő, abban állapotunk meg, hogy őszkor az érdekeltek hozzájárulásával elébb bizalmasan fogjuk tárgyalni a kérdést, mert mindenekelőtt egy dologra nézve kellett tisztába jönni, t. i. vajjon lehetséges-e a terv valószínűsítése az államkincstár megterhelése nélkül, de nem ám úgy, miként annak idején Kerkápoly kívánta, hogy a város vegye át és tartsa fenn a mostani hidat és az ártéri hidakat is, aztán építhet a maga költségén annyi hidat, a hányat akar.

Most ősszel ismét a conversió és a regaletörvény foglalt le mindnyájunkat és

így értekezletünket az újévi szünnet idejére kellett elhalasztani. Én a főispántól kértem két kiküldöttnek megnevezését, ugyanezt tette Fröhlich Uj-Aradra nézve. Ezen urakat aztán én hívtam össze, mert minden hivatalos jelleget kerülni akartunk. Időközben gyűjtöttük az adatokat és jan. 3-án az urak nálam jöttek össze, hogy magunk közt tisztába jöjjünk aziránt, hogy mit fogunk proponálni, Boross Béni pedig az államgépgyárban szabatos számításokat tétetett az építési költségekre nézve. A részletekkel nem untatom; az eredmény az, hogy mindössze 200.000—250.000 frtra lesz szükség: a tiszta jövedelmet pedig, mely számításaink szerint 25—30.000 frt lesz évenként, nagyobb biztosság kedvéért csak 20.000 forinttal vettük fel, úgy, hogy ez nemcsak a kamatot fedezi, hanem 15 év múlva a tőke is törlesztve lesz. Ily körülmények közt az állam bármely pénzügyintézetétől e célra speciális kölcsönt vehet fel és neki az egész dolog egy krajcárjába sem kerül. Ezt kellett mindenképp előtt a kormány előtt kimutatni és ez volt az értekezletünk célja. A kormány nem blamirozhatja magát azzal, hogy hivatalosan nagy lármát üt és nagy apparatust hoz mozgásba, a végén pedig kisül, hogy — nem lehet, mert az államot egyes város érdekében megterhelni nem szabad. Hogy misszióink sikerült, láthatja abból, hogy Wekerle most már hivatalosan fogja a dolgot elővenni. Hogy az el ne posványodjék, arra majd lesz gondom. A mit egyszer felkaroltam, nem szoktam egykönnyen elejteni. Nem kívánok az ellenzékétől sem dicséretet, sem támogatást, de talán közös érdekünkben áll, igazolatlan támadások által nem ingerelni szükség nélkül azokat, akik — biztosíthatom — ez ügyben eddigelő a legnagyobb előzékenységet és jóakaratot tanusították.

Tisztelő kollegája

Falk Miksa.

A kártyázó Budapest.

Baccarat a kaszinókban.

Budapesti levél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, március 9.

Bod Elek kártyabarlangjának leleplezése után akkora fölháborodás támadt a fővárosban, hogy a kártyaszüvedély rettenetes elfajulásának minden szemlélője vérmes reményekkel tekinthetett az elé a „nagy javulás“ elé, a mely e felháborodás nyomán fog bekövetkezni.

De semmi se történt. A kártyás társadalom szörnnyen restelte a dolgot, tehát nemcsak hogy nem fogott hozzá nyíltsággal és súlyos hibáinak bevallásával a tisztogatáshoz, de nagy sietséggel eltakarta az egész botrányt s mintha mi se történt volna, mintha a Bod-barlang leleplezése nem egy elszörnnyítő társadalmi tünet megnyilatkozása lett volna, egyszerűen napirendre tért fölőtte. A botrány, részleteinek, a melyek összeségükben miniatűr képét adták a főváros éjjel-nappal kártyázó társadalmának, egyáltalán semmiféle hatása sem volt.

Sőt. Ha a Bod-eset óta fölmerült jelenségeket összevetjük, lehetetlen nem arra a konkluzióra jutni, hogy Budapest hatványozott mértékben kártyázik, a mióta a Csengeri-utcai játékbarlangon rajtütött a rendőrség.

Egy előkelő börziáner mondta:

— Kétségbe kell esni! Már a tőzsdén sem játszanak. Mindenki baccaratozik!

Ez a keserű humor jellemző arra a ragályos járványra, a mely Budapest középosztályát teljesen megfertőzte. Pásztor Mihály az ő Eladósodott Budapestjében kifejtette és megmutatta, hogy a fővárosi középosztály, hivatalnokok és lateinerek jövedelmükből megélni nem tudván, teljesen eladósodva, egyik fizetési terminustul a másikig élve, miként lesznek áldozataivá a szerencsejátékoknak, a melyekbe kétségbeesésükben vetik bele magukat. Tudjuk, hogy a mostanában annyira elharapózott kártyajárványnak, a baccarat-bacillus pusztításának az lenne a leggyökeresebb, legjózanabb gyógyítása, ha Budapest középosztályának megélhetését szolid, biztos alapokra fektetnénk. De hát ez csak álmotópia.

Tegnap a rendőrség tisztító munkát végzett a budapesti kávéházakban, feljegyezték azok neveit, akik tiltott szerencsejátékot játszottak és ellenük, valamint a kávécsok ellen megtették a feljelentést. Összesen tíz ilyen kávéházi játékbarlangot lepleztek le tegnap. Egyik-másik helyen felhajtók is szerepeltek, a kik folyton új játékosokat hordtak a kártya-asztalokhoz. A kávécsok nagy összegű kártyapénzben vették ki hasznukat a hazardjátékból. A detektívek mind a tíz helyen nagyobb bankot foglaltak le.

Ez azonban csak elenyésző, kisebbik része a szerencsejátékot üző Budapestnek. Ramsli, ékárte, huszonegyes csak nátha és influenza a nagypestis, a bac mellett. A bacot pedig nem játszzák kávéházakban. Ehhez a játékhoz olyan berendezés, felszerelés és akkora hely szükséges, hogy kávéházakban rögtön lelepleznék. A főbaj tehát nem a kávéházak kártyaszobáiban keresendő, hanem a klubokban, kaszinókban, a hol reggelig folyik a játék és hivatalnokok, ügyvédek, orvosok egész éjszakát átkartyázva, pénzüket veszve, mennék reggel a munkába.

A kaszinóknak mindenféle más kártyahelységgel szemben van egy nagy előnye. Ha tagok játszzák akár a baccaratot, akár más kártyajátékot, sem a rendőrségnek, sem másnak nincs joga ebbe beleavatkozni. Ezt az előnyt azonban alaposan kihasználják és alaposan visszaélnek vele.

A kaszinók tulnyomó részében nemcsak tagok kártyáznak, hanem igen nagy számban ugynevezett „vendégek“, a kiknek semmi más céljuk nincs „látogatásukkal“, mint kártyaszüvedélyüknek hódolni. Tessék végignézni az ilyen „kártyázó — kaszinókat.“ Éjszakánként a város legkülönbözőbb részeiből verődnek össze a kártyások és a baccarat-asztal mellett egész sereg exisztencia törlik le.

Van fővárosban különösen egy kaszinó. Ebben a másodrangu kaszinóban hetenként kétszer ugynevezett „nagy bacó“ van. Az ilyen estélyekre százával verődnek össze az emberek s ha nem is hivatásos, de „jóakaratu“ slepperek százával működnek.

Ez a kaszinó rég tullepte azt az engedélyt, amelyet a rendőrségtől élvez s most már végleg elérkezett az ideje annak, hogy erélyes közbelépéssel gátat vessenek működésének. De a törvények jól vannak megcsinálva: a rendőrség nem tehet semmit. És ami a legmegdöbbenőbb: a járvány kezd elharapózni a vidéken is. Mindenütt kártyáznak és mindenütt hazárdul. Ezrek cserélnek gazdát egy-egy éjszakára és a hatóságoknak nincs módjukban, hogy segítsenek.

Megyünk a csőd felé.

Válság a hegyaljai motorosnál.

Az elejtett vezérigazgató.

Az egész igazgatóság lemond?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

A mai napon általános érdeklődés tárgya volt az Aradhegyaljai helyi érdekű motoros vasut részvénytársaság igazgató válsága. Városzerte élénken tárgyalták az ügyet, s mint ahogy már az ilyenkor lenni szokott, gazdátlan és kósza hírek kerültek forgalomban. Ezek közül legnagyobb meglepetést az a hír keltette, hogy az egész igazgatóság szolidáris álláspontra helyezkedett Kotsis Lajos vezérigazgatóval és lemondott. Ez a hír azonban nem bizonyult valóságnak. De nem is volt rá semmi ok, hogy bekövetkezzék. Mára elült a vihar, megnyugodtak a kedélyek, s nyugodtabban kezdték mérlegelni a tegnapi est ülése eredményeit. Igen helyesen, már csak személyi kérdésnek kezdték tekinteni az ügyet, a melyet nem tartottak helyesnek még jobban elmérgesíteni, amivel esetleg a részvénytársaságba vetett hitet is megingathatták volna. Ez pedig egyik igazgatósági tagnak sem volt célja, még Steiner Ferencnek sem, aki a tegnapi esti ülés folyamán rövidesen lemondott és eltávozott, de, aki még valószínűleg meggondolja a dolgot és visszavonja lemondását. Különösen veszedelmes lehetett volna az igazgatóság lemondása most, amikor a vállalat már tulesett a kezdeti nehézségein.

A személyi forgalom teljes mértékben bevált s a nyárra már a teheráru forgalom is életbe lép. A mozdonyok és kocsik már készülnek, munkakedv van az emberekben s bizalommal, szinte rózsaszínű üvegen át nézik a jövőt a társulat vezetői.

Semmi ok sem forog tehát fenn arra, hogy egy olyan személyi kérdés miatt, mint amilyen ez a mostani, esetleg alapjaiban rázkódtassék meg ez a virágzóan ígérkező vasuti vállalkozás.

Az igazgatóság tagjai kivétel nélkül valamennyien elismerik Kotsis Lajos érdemeit, de a részvénytársaság alapjait nem döntenek meg azzal, hogy távozásakor a lemondás tekintetében szolidaritást vállaljanak vele. Kétségtelenül vannak neki érdemei a vasut létesítése és építése körül, de a vasuti forgalom kezdetén mutatkozó nehézségek, amelyeket leküzdeni nem tudott, nyilvánvalóvá tették, hogy a gyakorlatot a vasut kárára nélkülözi. A helyzet ugy sem tarthatott volna sokáig s így eltávazása előbb utóbb elkerülhetetlen volt. Kotsis Lajos távozását tehát *defezezett dolog* s a jövő hó végén megtartandó rendkívüli közgyűlésen már csak *formailag* fogják az ügyet elintézni.

Munkatársunk csaknem valamennyi igazgatósági taggal beszélgetést folytatott a válság ügyében a nap folyamán, s ezeket az érdekes információkat a következőkben adjuk:

Miért megy Kotsis?

Egy igazgatósági tag — aki súlyt helyez arra — hogy neve nyilvánosságra ne hozassék a következő érdekes kijelentéseket tette:

— A bekövetkezett vezérigazgató válságának személyes és tárgyi okai vannak. Ezelőtt két évvel, a mikor az aradi urak, az akkori végrehajtó bizottság, melegen ajánlották Kotsis Lajost a vezérigazgatói állásra, a Henning, Hartwich és társai cégnek már akkor is aggodalmi voltak az igazgató személyét illetőleg. Elismerte ugyan a cég, hogy Kotsis személyében egy rendkívül becsületos, korrekt és

képzett ember kezébe teszi le a vállalat vezetését, de nem titkolhatta aggodalmait a tekintetben, hogy a leendő igazgató nem tudta ki mutatni kellő gyakorlatát a vasuti szakban. Mert mint vasuti igazgatótól megkívánta, hogy ebben a szakban ne csak képzettsége, szakismerete legyen, hanem hogy éveket töltött legyen eme szakmában.

Mindazonáltal nem állta utját a végrehajtó bizottság óhajának s beleegyezett abba, hogy Kotsis legyen a vezérigazgató s vele ebből kifolyólag a szerződést is megkötötték. Azok az aggodalmak azonban, melyeket a cég a vezérigazgató irányában táplált, csakhamar beigazolást nyertek, mert a vasut megnyitása alkalmával kitűnt, hogy a vasutnak *majdnem összes személyzete tájékozatlan és a vasuti szolgálatban járatlan volt.* Ennek következménye volt azután, hogy gyakori bajok keletkeztek a vonalon, amelyet elsősorban mindig a vezérigazgató rovására irtunk. A részvényesek azonban mégis tekintettel voltak Kotsisnak a vasut létesítése és építése körül szerzett érdemeire és ezért retorzióval élni nem kívántak, sőt ellenkezőleg, alkalmas és olyan embert kerestek, aki a vasuti szakmában teljesen otthonos. Ilyen embert azonban nehéz volt találni, mert ideiglenes minőségben az oktatói tisztre nem igen akadt vasuti szakember, a ki vállalkoznék. Végül mégis sikerült egyet találni Kepes Ferenc személyében, aki a kassa-oderbergi vasutnak nagyon tehetséges és lelkiismeretes hivatalnok.

Az államvasutak és a motoros

Ezt a hegyaljai vasut igazgatósága a kassa-oderbergi vasutól kikérte arra az időre, amíg az üzemet a motoroson teljesen rendbe hozza és a szükséges tanításokat és begyakorlásokat eszközli. Kepes Ferenc tényleg vállalkozott is, még pedig egyelőre négy hónapi időre, amennyi idő alatt a vasut forgalmának ügyét rendbehozni remélte. Az igazgatóság Kepes Ferencet Kotsis vezérigazgató mellé rendelte, anélkül azonban, hogy a vezérigazgató jogkörét távolról is érintette, vagy csorbította volna. Kotsis vezérigazgató azonban, aki eleintén készséggel beleegyezett ebbe az intézkedésbe, későbbben feszélyezve érezte magát az igazgatóság ezen intézkedése által, minek következtében surlódások keletkeztek és ezeknek az eredménye volt a tegnapi lemondás. Egyébként kár volt az ügyet ennyire vinni, mert hiszen Kepes Ferenc szereplése ugyis ideiglenes dolog csupán addig tart, míg a forgalmi ügyek teljesen rendbe jönnek. Kár volt továbbá a lemondással a válságot felidézni azért is, mert hiszen a motoros vasut minden valószínűség szerint még talán ez év folyamán ugyis át megy a magyar államvasutak kezelésébe.

A függő lemondás.

Tudósítónk ma beszélgetést folytatott Löcs Rezsővel, az Arad-hegyaljai motoros vasut részvénytársaság elnökével is és kérdést intézett hozzá az igazgatóság lemondásáról keringő hírek tekintetében. Löcs Rezső az alábbiakban nyilatkozott munkatársunk előtt.

— Az igazgatóság ma ismét ülést tartott, amely sokkal nyugodtabb lefolyású volt, mint a tegnapi. A mai ülésen az igazgatóság egyhangulag elhatározta, hogy a lemondás kérdését függőben tartja. Kimondotta továbbá az igazgatóság, hogy a vezérigazgató-válságról és annak okairól részletes jelentést tesz Hartwich György konzulnak, a részvénytársaság berlini igazgatójának és egyúttal utasítást kér tőle. A vezérigazgató személyére nézve ezideig megállapodás még nincsen és erre vonatkozólag is megvárja az igazgatóság Hartwich véleményét.

Ezenkívül még számos szakkérdésben is utasítást kér az igazgatóság a cégtől.

Kepesék és Kotsis.

Munkatársunk a délután folyamán felkereste Kotsis Lajos vezérigazgatót s vele hosszabb beszélgetést folytatott. Ezen beszélgetés során Kotsis a következőket adta elő.

— A tegnapi ülésen benyújtottam *felmondásomat*, amelyben felmondásomon kívül még az a kérelmem is foglaltatott, hogy a felmondás idejére *szabadságoljanak*. Az igazgatóság, arra való tekintettel, hogy a vezérigazgatót a közgyűlés választja, a felmondást nem fogadta el, hanem utasított, hogy a legközelebbi rendkívüli közgyűlésen, amelyet április hó 28-án tartanak meg, adjam be lemondásomat. Egyben a kért szabadságolást felmondási időm tartamára nem engedélyezte. A tárgyalás ügyében igen erős, mondhatnám durva hangon folyt, s Kepes Gyula dr. sokszor és erősen támadott. Mikor a vita már tulcsapott a rendes medren s személyes éle egész nyilvánvaló lett, Steiner Ferenc igazgatósági tag megunt a tárgyalás durva hangját, írásban beadta lemondását és rögtön eltávozott. Az igazgatóság azonban az ő lemondását se fogadta el, sőt nem is tárgyalta, mert e tekintetben nem tartotta magát illetékes fórumnak. Azt hiesztelik, hogy velem együtt az egész igazgatóság lemondott. Ez azonban nem felel meg a valóságnak. Felmerült ugyan ez a gondolat, de tényleg bekövetkezni csak az áprilisi rendkívüli közgyűlésen fog. Ami Kepes Ferencet illeti, őt az igazgatóság mellém rendelte, hogy a személyzetet kitanítsa és javaslatokat tegyen a vasut üzem javítására. E réven azonban annyi zaklatásnak és bántalmazásnak voltam kitéve, hogy egy percig sem maradhattam tovább s a felmondási idő kikötésével beadtam lemondásomat. Ez a Kepes Ferenc, akif tévedésből felügyelőnek neveztek ki önök, dacára annak, hogy még ma is a Kassa-oderbergi vasut létszámáa ellenőri ranggal van alkalmaszva a vizskeresei osztálybsn, Kepes Gyula dr. ur testvére. Azt hiszem, bővebb magyarázat nem kell arra, hogy ellenem irányuló támadásai igazolva legyenek.

Mi történik ezután?

Kotsis Lajos tehát formaliter még mindig igazgatója az arad-hegyaljai motorosnak, bár azon a címen, hogy gyengélkedik, jelenleg szabadságot élvez. Ma délután 4 órakor megjelent hivatalában, s átadta összes adatait Kepes Ferencnek, aki a részvénytársaság ideiglenes vezetője lesz.

Munkatársunk a délután folyamán fent járván az arad-hegyaljai motoros vasut részvénytársaság iroda helységeiben, találkozott Kepes Ferencel, aki annak kijelentésére kérte fel, hogy ő a Kassa-oderbergi vasutnak nem „volt”, hanem még jelenleg is hivatalnok ellenőri ranggal s az ezzel ellenkező értesülés téves.

Ugyancsak alkalmunk volt Kepes Gyula dral érintkezésbe lépni, aki kijelentette, hogy az a hír, mintha neki Kepes Ferenc testvére volna, nem felel meg a valóságnak. Kepes Ferenc neki ugyszólván csak névrokona, akit mint szakembert igen jól ismer és becsül. Minden ellenkező állítás légből kapott koholmány.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi iparosok I-ső betegsegélyző és temetkezési egylete holnap vasárnap d. u. 8 órakor tartja rendes évi közgyűlését a Magyar-utca 4. számú saját házának hivatalos helyiségében, melyre a tagokat ezuton is tisztelettel meghívja Rosmanith Albert egyesületi elnök.

A baptista-kaszárnya.

— Hósköltevény. —

Nagy e város tekintélye,
Illik hát, hogy meg is védje:
Szép e város elől-hátul,
Diszes számos laktanyátul.

Egy kaszárnya van csak itten,
Melyre nem vigyáz az isten,
Mert az Ur hogy is vigyázna
Fejérváry-laktanyára.

Mindezeket bölcsen tudva
Nő az eszme, mint a dudva,
S kimondják határozatnak,
Hogy reá új nevet adnak.

Egyet keresztelni kétszer
Baptistáknál látsz elégszer,
S ha a Rittmeister se bánja:
Lesz egy baptista kaszárnya.

Szép e város elől-hátul,
Diszes számos laktanyátul.
Nagy e város tekintélye,
Illik hát, hogy meg is védje.

Mennek hát keresztelőre,
Bátran mennek ők előre,
Mennek nagy, mokány sereggel
Egyik márciusi reggel.

Nyolc-hatosos rendőrtábor,
Szörnyen büszke, szörnyen bátor,
S amíg mennek kemény marsban,
Tüzoltóharsona harsan.

Laktanyában a huszárok
Felkötik — a patrontáskát,
Köszörülnek ágyút, kardot,
Készek vinni véres harcot.

Ezalatt Avarfi karja
Kétféjű sast levakarja,
Am, ameddig háttal fordul,
Megszurja egy huszár orvul.

Sarlot, Müller dirigálnak,
Fáj a szegény laktanyának!
De mivel az ágyú ló is,
Gondolkozni kezdnek ők is.

És szól Sarlot: Ejnye, ejnye,
Pap is kellene e helyre,
Mert különben, Uram isten,
Hogy kereszteljünk mi itten?

S visszafordul egész tábor,
Szemükben győzelmi mámor
És azóta nyugton áll a
Diszes baptista kaszárnya.

Színházi levél.

*

Igen tisztelt Szerkesztő ur,

nagyon sokáig nem írtam már és azalatt annyi minden történt, hogy nem visz rá a lelkiismeret a hallgatásra, pedig az arany, hogy a Ladizslai ur mondja és nekem nagy szükségem volna aranyra a tél miatt, amely nem tavasz, pedig már március van. Hogy elülről kezdjem, a Mariházy ur elment és szerencsére vissza is jött, mert azt mondja, hogy a kabaret nem kávéház neki, és ami a fő, az ezüst tárcsa megmaradt. Csak a szegény Nyárai urat sajnáljuk, mert ő mindig köpködött a színpadon és most nincs, aki köpködjön és olyan szép, bozontos haja volt neki. Az utóbbi időkben a Benkóné nagysága is sokat sóhajtozik és azt mondja, hogy valami megnevezhetetlen után bánkodik, ellenben a Zalai nagysága mindig vig és a multkor is hallottam ahogy mondta, hogy jaj de éds ez a Laci, pedig én nagyon rossz szerepet vittem neki, amibe csak beszélni kell, de nincs benne trikó.

Szerelem dolgában most csak annyit mondhatok, hogy nem is mondhatok semmit, mert én tapintatos fiú vagyok, tanu rá a táncosné nagysága és minden maradt a régiben, kivéve a legszebb kóristánét, aki a szerelmét úgy szereti, mint az alsószoknyát, tetszik tudni, ha mindig új. Az Ujj ur már ajánkozott is, hogy ő mindig Ujj és szereti a nőket, mert mért ne tenné, teszi is. Ellenkezőleg a Kulcsár ur is szereti a nőket, csak nagyon titkolja, mert fél a felesége nagyságától, mert a felesége nagysága azt mondja, hogy inkább szeresd a férfiakat és ez a véleménye a Zsigmondy nagyságának is, mert ő jó keresztény és Krisztus urunk aztmondta, hogy szeresd felebarátodat, hát még, ha egészen barátja az embernek az illető? A Krisztus urról jut eszembe a Beregi ur, aki nagyon szomorú, hogy el kell neki menni és azt mondja, hogy most már a zsidók mind főrendiházi tagok lesznek, csak ő nem bírta felvinni a főrendezéshez, amely alkalomból eszembe jut a Kesztler ur is, a Pápay kórista ur kalapjával, amely nagy felháborodást keltett a szín-

házban és azt mondják, hogy mit avatkozik a más fejibe.

Ami a más fejt illeti, a Faludy ur is azt mondja, hogy a lónak abból, már tudniillik a fejéből elég nagy adag van, tehát ő se busul, mert nem sikerült neki a vig özvegygyel az eset, busuljon a ló. És a Zilahyné nagysága úgy énekelt, hogy a Kaposi nagysága azt se tudta, melyik lábára álljon és ráállt az egyik kóristáné nagysága lábára, amelyből kifolyólag a Novákné nagysága azt mondta, hogy jaj de jó, hogy nem én álltam a lábára, mert nekem fogyasztó kura kellene és a Beregi urnak az a véleménye, hogy virágvásárnap után ugynis fogynak a színészek és színésznők, mert ő is elmegy, meg a két táncosné is és sokan fognak epekedni utánuk, amellyel zárom levelem és maradok a szerkesztő urnak

sajátságos jóakarója:
Laci, szereposztó.

Kleptomániás tüzerfőhadnagy.

Fabritius mint bírósági elnök.

Fogházból a szanatóriumba.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

A mult hónap végén Fabritius Győző honvédezedes, a mult évi szomorú parlamenti jelenet hőse két napig Nagyváradon időzött. Ottartózkodásának okáról városzerte különböző és ellenőrizhetetlen hírek keringtek. Az egyik verzió szerint nagyvárad utja összefüggésben volt parlamenti szereplésével. Állítólag a nagyvárad helyőrség egy tisztje sértőleg nyilatkozott Fabritius szerepléséről és ennek az ügynek a becsületbíróság előtt való letárgyalására jött Nagyváradra az ezredes. Ennél a kombinációnál sokkal valószínűbbnek látszott az a verzió, hogy Fabritius ezredes egy nagyvárad katonatiszt felett ítélkező becsületbíróság elnökül delegáltatott.

Tegnap végre nyilvánosságra került, hogy

Fabritius tényleg mint a katonai becsületbíróság delegált elnöke járt Nagyváradon egy olyan ügyben, amely annak idején nagy port vert fel és amelyről annak idején az Aradi Közlöny is részletesen megemlékezett. Egy tüzerfőhadnagy szenzációs esetéről van szó, amelyben most hozott ítéletet a katonai becsületbíróság. Az ügy előzményei folytán is érdekes, de különösen szenzációssá teszi a becsületbíróság döntése, amelynek részleteiről alábbi tudósításunk szól:

(Az elsikkasztott óra.)

A mult év július havában K. E., a nagyvárad 19. hadosztály-tüzérezred főhadnagya egy este megjelent a Fekete Sas-szálló orfeumi helyiségében, hogy végignézze az előadást. Előadás közben megjelent a helyiségben egy tüzerkapitány, magához szólította a közönség sorában levő K. főhadnagyot és néhány szót váltott vele. Akik megfigyelték a jelenetet, láthaták, hogy a főhadnagy hirtelen elsápad és szótlanul követi a kapitányt. Az utcára érve K. átadta kardját a kapitánynak, azután pedig kosiba ült vele és elhajtottak. A kerthelyiséget zsufolásig megtöltő közönség nagyobb része észrevette a különös incidenst és lázas kíváncsisággal érdeklődött az eset részletei iránt, amelyek azonban este még nem kerültek nyilvánosságra. De másnap kiderült, hogy a főhadnagyot sikkasztás miatt letartóztatták és beiktették az ezredparancsnoksághoz, amely nyomban vizsgálati fogságba helyezte.

Kitudódott az is, hogy K.-t egy tisztársra jelentette fel, aki pár hónappal az eset előtt egy órát adott kölcsön a főhadnagynak. Az órát később több ízben visszakövetelte, de eredmény nélkül. K. nem adta vissza a kölcsönkapott tárgyat, mert időközben elszlogosította. Ez tudomására jutott az illető tisztnek, mire megtette a feljelentést.

(Fabritius — becsületbírósági elnök.)

K. főhadnagy szomorú esete széles körökben általános részvétet keltett. A sikkasztás

miatt letartóztatott tiszt ugyanis, a polgári társadalomban is közszeretnek örvendő, szimpatikus tagja volt a nagyváradi helyőrség tisztikarának. Általában gavallér embernek ismerték mindenütt és így annál érthetlenebb volt megtevélyedése. Rendezett viszonyok között élt, adósságai nem voltak, általánossá vált tehát az a nézet, hogy cselekedetének valami titkos rugója van. De hogy mi, azt még csak nem is sejtették.

K. ellen, aki még most is a helyőrség fogházában ül, megindították a becsületügyi és a hadbírósi eljárást. A hadbírósi még nem döntött, de a becsületbírósi, amelynek elnökévé Fabritius Győző ezredes delegáltatott, már két héttel ezelőtt meghozta ítéletét, amely a közönség körében bizonyára meglepetést fog kelteni, mert világosságot derít a főhadnagy homályos cselekedetére. Az ítélet valószínűvé teszi, hogy a főhadnagyt a hadbírósi nem fokozza le, csupán rangjáról való lemondásra fogja készíteni.

(A főhadnagy kleptomániás.)

A becsületbírósi úgy is kimondta, hogy K. cselekedete nem eshetik mérlegelés alá, mert a főhadnagy kleptomániás. A becsületbírósi ítéletét több orvosi bizonyítvány alapján hozta meg. K.-t ugyanis orvosi megfigyelés alá helyezték, mert kiderült, hogy nemcsak az órát sikkasztotta el, hanem több ízben lopott teljesen értéktelen tárgyakat. A beható orvosi vizsgálat meg is állapította a beteges hajlamot, amiért a főhadnagyt nem is vonta felelősségre a becsületbírósi.

Az ítélet kihirdetése után K.-t visszakisérték a helyőrségi fogházba, ahonnan a hadbírósi ítéletéig nem bocsátják szabadon. A hadbírósi valószínűleg a jövő hónapban foglalkozik a sikkasztási ügygel és bizonyos, hogy nem ítéli lefokozásra a főhadnagyt.

Az sincs kizárva, hogy K. főhadnagyi rangban vonul nyugalmába és legkisebb mértékben sem bűnhődik tetteért, amely csupán beteges hajlamának tudható be. Most, hogy cselekedetének valódi oka kiderült, tisztársai körében is széleskörű részvét nyilvánul meg a szerencsétlen ember iránt, aki kiszabadulása után valószínűleg szanatóriumba fog vonulni.

Damjanichné, mint korteseszköz.

A hamisított levél.

Éljen Hamvai!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 9.

A Szuha János halálával megüresedett szakcsi kerületben napról napra több a jelölt. A választási harc a legfurcsább eszközökkel folyik. A jelöltek közül legönjelöltebb Hamvai Odön, miután lenjárt a kerületben, hazaérve levelet intézett az ottani függetlenségi párt elnökéhez. Levelében azt írja, hogy hazajöve könnyekre indító meglepetés várt reá. Levelei között ez a meglepetés özvegy Damjanich Jánosné, a vértanu özvegyének levele volt, amely így hangzik:

Tisztelt Hamvai ur! Lelkes hazafi!

Ágyba döntött az öregség, de mégsem állhatom meg, hogy néhány sort tollba ne mondjak az Ön számára, amikor azt olvasom, hogy a szakcsi kerület derék függetlenségi polgárai, Ont óhajtják függetlenségi képviselőjükül. Szívem és lelkem repes, midőn hallom, hogy önt, akit mint isten által különösen megáldott hazafit tisztelnék, csodálatosan nagy tudását és magyar szívét a haza atyái közé akarják vinni. Mert nem a kor a mérvadó, hanem az ész, az erő, a becsület és ezeknél fogva én mondom: Ön már 18 éves korában ültetett volna a kép-

viselők között. Mert aki olyan emléket állított, mint ön, a megdicsőült mártiroknak, az isten által kiválasztott férfiu lehet csupán és boldog az a nép, amely önt vallhatja képviselőjéül. A vértanu özvegye imádkozik tehát azért, hogy az ön zászlóját isten diadalra vigye és mondja meg a tisztelt pártvezéreknek, hogy én, a bitófán vértanuhaltalt halt Damjanich János özvegye küldöm áldásomat azoknak a választóknak, akik a mártírok történetíróját választják követőiké.

Én nyugodtan hunyom le szemeimet, ha az ön nagy szive és arany lelke vigyázhat az országházban a széles hazára.

Éljen Hamvai Odön, a vértanuk történetírója, éljen szeretett képviselőnk!

Örvendő szívvel

özvegy Damjanich Jánosné.

A levél a kerületben nagy feltűnést keltett. Kézről kézre járt és híre följutott a fővárosba is. Itt azután kiderült, hogy Damjanich özvegye egyáltalán nem ismeri Hamvait, a levélről egyáltalán semmitsem tud és a szakcsi választás iránt nem érdeklődik. A levelet tehát és az abban foglalt nagy dicséretekét maga Hamvai írta, aki oly kitűnő függetlenségi, hogy 1905-ben följánlotta szolgálatait a darabont-kormány sajtóirodájának.

A színház kapujáról.

— A Miss Maud Allan esthez. —

Kérem az igen tisztelt közönséget, szíveskedjek a mai előadás alkalmából a csintalan gondolatokat a ruhatárban hagyni.

Szendrey, s. k.
igazgató.

HIREK

Debrecentől Aradig.

Arad, március 9.

Kilométerekben elég tekintélyes a távolság Debrecentől Aradig, de másban még sokkal nagyobb. A sokat gunyolt civisváros, amelynek legfőbb nevezetességét a mi ásatag lóvasutunknál csak valamivel különb kisvasut és a talyigások képezik, az egészséges városi politika terén számos mértőföldekkel van előttünk.

Egyik debreceni lap hozza a hírt: a városi kezelésben levő gázgyár a tavalyi évben másfélszáz ezer koronát jövedelmezett Debrecennek.

Százötvenezer korona még egy milliós budgetben is jelentékeny összeg. A civisváros, mely Aradnál jóval gazdagabb, városi vállalatokkal, jövedelmező városi vállalatokkal dolgozik. Arad elalkudta ezt a jogát. Ami közszükségletet ellátó vállalat Aradon van: vízvezeték, gázgyár, villamtelep, lóvasut, minden magánvállalatoké. Arad fázik tőle, hogy beálljon a vállalkozók közé. Hanem a pótdó nő, a város adósságai is nőnek. Amit a polgárok keresetéből a közterhek meghagynak, annak javarészt a magánvállalatok teszik zsebre. A megélhetés egyre nehezebb lesz. És nincs, aki arra gondoljon, hogy ennek a városnak pénzforrásra van szüksége, olyan pénzforrásra, amely nem jelent újabb terhet a polgárságra. Mennyivel kedvezőbb lenne a város mérlege, ha a fenti vállalatok a törvényhatóság kezelésébe mennének át!

Most már folyik a városnak ezekkel a vállalatokkal szemben indított szabadságharc. De amire oda jutunk, ahol most Debrecen van, addig még megérjük a száz százalékos pótdó gyönyöreit is.

— **Meghívás.** Van szerencsém Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsági tagjait f. hó 12-én d. u. 5 órakor a városháza tanácstermében tartandó értekezletre ezennel meghívni.

Tárgy: A közgyűlési tárgysorozat.

Müller Károly.

— **Gyors törvényhozás a főrendiházban.** Budapest-ről táviratozzák: A főrendiház ma délután 4 órakor ülést tartott, amelyen a balatonvidéki és több vicinális vasut törvényjavaslatán kívül a képviselőház által legutóbb elfogadott javaslatokat tárgyalták és szavazták meg.

— **Tisza István** — főgondnok. Komárom-ból táviratozzák: Ma délelőtt bontották föl a dunántúli református főgondnoki állásra beadott szavazatokat. A 289 szavazat közül Tisza Istvánra 265, Thaly Kálmánra 3, Darányi Ignácra 1, Wesselényi Miklós báróra 17, Sárközy Aurél, Eötvös Károly és Kenessy Miklós 1—1 szavatot kaptak.

— **József főherceg alapítványa.** Kecskemélről táviratozzák: József főherceg abból az alkalomból, hogy dandárparancsnokká kinevezték és megvált az első honvédszázareddtől, 50,000 koronást alapítványt létesített, melynek célja, hogy vagyontalan, szülők nélküli közlegények az összeg kamataiból szolgálati idejük letelével 50 korona segélyt kapjanak.

— **A hamiskás pápai nuncius.** Lisszabomból táviratozzák: A napokban egy nagy láda selyemkendő érkezett az apostoli nunciatura címére. A szállítmányt a nemzetközi szabályok szerint vámmentesen ki is adták a nunciaturának. Tegnap névtelen levelet kapott a rendőrség, hogy a selyemkendőket egy kereskedőhöz szállították. A rendőrség házkutatást tartott a kereskedőnél és megtalálta a kendőket, amelyeket lefoglalt. Azt hiszik, hogy évek óta üzik ezt a tiltott árubehozatalt.

— **Az aradi szövőgyár.** Weisz Mór, a gyulai szövőtáru-gyár részvénytársaság igazgatója tegnap este érkezett Aradra s ma délelőtt tárgyalásokat folytatott Varjassy Lajos polgármesterrel az Aradon létesítendő szövőgyár ügyében. Weisz Mór tudakozódott a polgármesternél az aradi munkásviszonyok felől és hogy van-e kilátása értelmes munkásosztályra? A polgármester tájékozódni fog az aradi munkásviszonyokról és értesíteni fogja Weisz Mórt.

— **A rendőrök szolgálati ideje.** Nagy Sándor dr. törvényhatósági bizottsági tag, mint megirtuk, beadványt intézett a városhoz, hogy a rendőrtisztviselők és rendőrlegénység szolgálati idejét, amelynek letelte után a teljes nyugdíj jár, negyven évről harmincra szállítsa le. Beadványában annak kimondását is kérte, hogy a szolgálatban munkaképtelenné vált rendőrtisztviselő és rendőr fizetésének maximumát kapja nyugdíj gyanánt. A nyugdíjbizottság mai ülésén foglalkozott a beadvánnyal és elfogadta. Kimondta azonban, hogy a beadvány utolsó passzusa az összes városi tisztviselőkre vonatkozik.

— **Házasságok.** Laehne Hugó orsz. képviselő hétfőn, e hó 11-én déli tizenkét órakor vezeti oltárhoz Budapesten ómoroviczai Heinrich Aliczet, öz. dr. Heinrich Béláné, szül. kamjonkai Szemző Georgina leányát, a városligeti faser új evangélikus templomában.

Lusztig Mór aradi nagykereskedő e hó 3-án tartotta esküvőjét Weiszberger Szidike kisasszonnyal, Weiszberger Pál m.-radnai nagytermelő leányával a lippai templomban.

— **Az Alföldi gazdasági vasut kérvénye.** Egy aradi lap mai közlésével szemben illetékes helyről annak közlésére kértünk föl, hogy Aradvárosát nem az Arad csanádi egyesült vasutak, hanem az Alföldi gazdasági vasut kérte meg a 100,000 koronás törzsrészvényjegyzés

főntartására. Az erre vonatkozó kérvényt is *Sármezey* Endre vasutigazgató kifejezetten az Alföldi gazdasági vasut részvénytársaság nevében nyújtotta be, amelynek támogatásául Arad törvényhatósági bizottsága már másfél év előtt elhatározta, hogy 100,000 korona értékű törzsrésvényeket fog jegyezni. Az illető aradi lap mai számában tehát tévesen írja, hogy e részvényjegyzési kérelemmel az Arad-csanádi vasutak fordultak a város közönségéhez. Miután a tévedés nyilvánvaló, eselenek azok a kommentárok is, amelyeket a tévesen informált lap Aradvárosának az *Acsev*. által történő igénybevételéhez fűz. Téves a közleménynek az a része is, amely előnyösebbnek tartja, ha a város az Alföldi gazdasági vasut támogatása helyett hozzájárulna a Marosvidéki vasutársaság rendes nyomtávu vasutjának kiépítéséhez. Ami a pécska-nagylaki vasuti összeköttetést illeti, erre nézve jelenthetjük, hogy az Arad-csanádi egyesült vasutak foglalkoznak már közvetlen, rendes nyomtávu vasut építésének tervével. Hogy milyen „nyomasztó” helyzetet teremtett Aradvárosának az Arad-csanádi vasutak részvénytársasága, azt maga a közönség fogja megítélni.

— **Szeged nem kap gazdasági főiskolát.** A gazdasági szakoktatás reformja dolgában a földmívelésügyi minisztériumban tegnap anket volt. A meghívott szakértőkhöz a miniszter tudvalevőleg azt a kérdést intézte, hogy szükség van-e gazdasági főiskolára és ha igen, hol állítsák föl: a fővárosban, vagy vidéken. A jelenlevők közül azok, akiknek befolyásuk van a kormányra, kevés kivétellel úgy nyilatkoztak, hogy gazdasági főiskolára nagyon is szüksége van az országnak, de nem vidéken, hanem *Budapest*en kell fölépíteni. Szegedről azonban komolyan egyáltalán nem beszéltek. Ezek után *Arad*-nak vajmi kevés reménye lehet, hogy az aradi gazdasági főiskola létesítése iránt indított akció valami eredménnyel járjon.

— **Makó — Ázsia.** *Makóról* táviratozzák: *Horváth* Aladár főkapitány megtiltotta *Szeged* Izsó hirlapírónak, a *Maros* című lap munkatársának, hogy hírszerzési célokból a rendőrség hivatalaiban megjelenjen. A főkapitány azért tette ezt az intézkedést, mert a hirlapíró erős kritikát írt lapjában a rendőrségről.

— **Kölcsey-zsur.** E hó 16-án rendezte a Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztálya zsurját, melynek érdekes műsorában résztvesznek: *Glück* Ilonka zongoraszámmal, *Kaszab* Géza humoros felolvasással, *Ditrichstein* Bernátné társadalmi értekezéssel, *Bing* János énekkel és *Kótsán* János március 15-iki költeménnyel. — Itt említjük meg, hogy a szakosztály holnap, vasárnap d. u. 4 órakor az ipartestületben ülést tart, melyre a tagokat meghívja az elnökség.

— **Pályázatok a városnál.** Ma járt le a *Figus* Albert alszámvevővé történt megválasztásával megüresedett számtisztai állásra hirdetett pályázat. Összesen hat városi tisztviselő pályázik az állásra, névszerint: *Alt* János, *Binder* Gyula, *Pitner* József és *Vlajkovic* Dusan adó-tisztek, *Grossz* Samu segédtiszt és *Maróti* Bertalan irnok. Ugyancsak ma járt le egy megüresedett segédtisztai állásra hirdetett pályázat. Az állásra a következők pályáztak: *Odry* Zoltán, *Moldoványi* Gergely, *Mandl* Ferenc, *Kürti* Géza, *Szabó* József, *Balla* János, *Petkovics* Béla és *Babics* Ferenc városi irnokok. A két állást a szerdai közgyűlés tölti be.

— **Páris sötétben.** *Párisból* jelentik, hogy ott az összes elektromos művek munkásai sztrájkba léptek. Két-három állomáson eloltották a lámpákat és nehezen pótolható készülékeket rongáltak meg. A sztrájk a városi forgalomban

nagy zavarokat idézett elő. Számos estilap nem jelenhetett meg. A színházakban nem tarthatnak előadást. A közönséget falragaszokon értesítették arról, hogy az előadások elmaradnak. A nagy körutak csak felerészben voltak kivilágítva. Az üzletek zárva voltak. A kávéházakban és vendéglőkben gyertyákkal és színes lámpionokkal világítottak. A sztrájk tiznél több kerületre terjed ki. A munkástözsde zárva van.

Későbbi távirat jelenti: A villamos szerelő munkások sztrájkja még mindig tart. A *Matin* és *Le Journal* című újságok nem jelentek meg, mert nyomdáik villamos erővel dolgozik és a sztrájk következtében az üzemet kénytelenek voltak megszüntetni. A *Figaró*, amelynek saját áramfejlesztő telepe van, megjelenhetett. Nyomdája a múlt éjjel nemcsak saját példányait, hanem más lapok példányait is kinyomta.

— **Kossuth hajlandó hosszú kiegyezést kötni.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma már megjelent a képviselőházban, de a tegnapi kiegyezési tárgyalások eredményéről még a legszűkebb környezetéhez tartozó bizalmasok előtt sem nyilatkozott, minden kérdés elől kitért s sem általánosságban, sem részletekről felvilágosítást nem adott. A Ház ülése folyamán *Wekerle* hosszabb beszélgetésre vonult vissza *Kossuth* Ferencel, majd *Szell* Kálmánnal tárgyalt, aki a kérdésekkel való ostrom elől rögtön a beszélgetés után eltávozott a Házból. A *Kossuth* Ferencel való beszélgetés eredményét sem tudták meg. Egy estilap szerint *Kossuth* most már *határozottan hajlik a hosszú lejáratu kiegyezés eszméjéhez*, mert elfogadja az osztrák kormánynak azt az ígérését, hogy a hosszú lejáratu kiegyezés megkötésének esetén osztrák részről olyan engedményeket kapunk, amelyek mindent megérnek. — Későbbi távirat jelenti, hogy a kormányok között még szóba sem jött a kiegyezés tartamának kérdése és így *Kossuth* Ferenc még meg sem változtathatta az álláspontját.

— **Lovagiasság a magántudományért.** A régi Pestről és a régi Budáról nagy alapvető munkát írt *Schams* Ferenc a múlt század elején. Ebben a munkában tudósok az egyetemi professzorok, kineveztetésük jussán s mert tudós Akadémiánk nem volt, azokat, akiket a közvélemény tudósoknak jellemzett, „Privatgelehrte” cím alatt sorakoztatja *Schams*. A „Privatgelehrte” (magántudósok) rovatába kerültek a többek közt *Herr* von *Kisfaludy*, *Herr* *Franz* von *Kazinczy*, *Herr* *Gabriel* von *Döbrentey*, *Herr* *Israel* *Wahrmann*, *Seiner* *Hochwürden* *Herr* *Benedikt* *Virág*, *Herr* *Albach* stb. Abban igaza van *Hencz* Károlynak, hogy *Földvári* is magántudós volt. Csakhogy nagy a különbség azok közt, akiket a közvélemény és azok közt, akik magukat nevezik magántudósoknak. *Földvári* magamat nevezte ki annak. Bölcs cselekedet lett volna ha a lovagias előrsök, a párbajsegédek, ez egyszer *Chapon* és *Bolgár* döntvénytára helyett elolvasták volna *Schams* könyvét Pestről és Ofenről.

— **A vízmű társaság új szakértője.** Az aradi vízvezetési társaság ma beadványt intézett a városhoz s ebben bejelentette, hogy a szakértőbizottságba kiküldött egyik tagja, *Georges Moore* liverpooli gyáros a megváltási tárgyalásokon nem vehet részt, mert *Singapoore*-ban lesz. A társaság *Schmidt* lovag bécsi ügyvédet nevezte meg szakértőjéül.

— **Aradiak a temesvári kiállításon.** A temesvári országos műkedvelő és háziipari kiállítás holnap nyílik meg nagyobb szabású ünnepély keretében. *Kossuth* Ferenc kereskedelmi és

Darányi Ignác földművelésügyi miniszterek képviselőletében *Balogh* Vilmos államtitkár és *Szűry* János dr. miniszteri tanácsos, az iparfejlesztési osztály főnöke fognak a kiállításon megjelenni. A város közönsége a kiállításra megérkezett vendégek tiszteletére délben banketet, este a színházban pedig diszeloadást rendez. A kiállításon külön termet kap *Aradvárosa*. Harmincöt láda érkezett Aradról Temesvárra s ezekben 385 kézimunka és festmény van. Az aradi termet *Löcs* Rezsóné és *Jankó* Gyula fémiskolai tanár rendezték. Kiválik az aradi teremben az árvaház külön kollektója, a Napközli Otthon gyermekkészítményei és a gyoroki csángótelep néhány érdekes népies készítménye.

— **A vetések Aradmegyében.** Az országos Magyar Gazdasági Egyesület *Aradvármegye* gazdasági helyzetéről ezeket jelenti: A hó a vetésekről már legnagyobb részben elolvadt, de a télies időjárás még mindig hátráltatja a tavaszi vetési munkák megkezdését. A gyakori köd az amúgy is hibás őszi vetésekre nagyon káros hatással van.

— **A legszebb mánia.** Szédületes, hogy egyetlen embernek ennyi pénze legyen. *Rockefeller*, a petroleum-birodalom királya, császára, khánja, megint odavetett kétszázötven milliót a chicagói egyetemnek. Ezzel nyolcszáz millióra nőtt meg az amerikai nábob adományainak az összege. Csak egy kis türelem még s kerek egy milliárd lesz az az összeg, amit jótékony közcélokra szentel. Valóságos adakozó mánia, tartsa meg benne minél tovább az isten ezt a betegséget. S legyen belőle járvány a világ összes gazdag emberei között. Egyébként épen tegnap bocsájtották ki a derék adakozó ellen az elfogatási parancsot.

(*) **Az aradi kereskedelmi nyugdíjgyűlés.** A *Hungaria* kereskedelmi nyugdíjgyűlés (Magyar vaskereskedelmi alkalmazottak, vas- és fémipari tisztviselők nyugdíjgyűlése) *aradi fiókja* március 10-én *vasárnap délelőtt tizenegy órakor*, az aradi kereskedelmi akadémia nagytermében tartja rendes évi közgyűlését. A közgyűlésre a fiókegyesület tagjait, az aradi összes kereskedőket és kereskedelmi alkalmazottakat, valamint a kereskedelmi nyugdíjgyűlés iránt érdeklődőket meghívom. *Kneffel* Lajos, a fiókegyesület elnöke.

— **Drama a biroság előtt.** Báriból jelentik, az ot-tani törvényszék előtt véres tragédia játszódott le tegnap, ahol éppen *Legfottaglie* műszerész feletti akartak itélkezni, mert házassági ígérettel elcsábított egy *Antonie Pontrelli* nevű leányt. Abban a pillanatban, amikor a vádlott felállt, hogy az elnök kérdéseire válaszoljon, a leány, aki érdekes állapotban van, revolvert rántott elő és agyonlőtte csábítóját. A zsufolt tárgyalóteremben a véres eset óriási pánikot idézett elő. A leányt azonnal letartóztatták.

— **Új ipartelep Aradon** *Riesz* J. és *Társ* aradi szappankereskedő cég a *Halász-utca* 27-ik szám alatt szappanfaggyu-olvasztó és gyertyamártó telepet akar létesíteni. A cég a várostól a telep felállítására telepengedélyt kért. A kapitányi hivatal a helyszíni tárgyalást e hó 21-iké délelőtt 11 órára tűzte ki.

— **Hnrváth** *Ádám* öngyilkos. *Budapest*ről táviratozzák: *Horváth* *Ádám* volt országgyűlési képviselő, aki nemrégiben mint *Kecskemét* város főügyésze több szabálytalanságot követett el s ezért bünvizsgálat alatt volt, ma a *Rudas-fürdő*ben agyonlőtte magát.

— **Jubileum.** Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak egyik tisztviselője, *Szeberényi* János ellenőr ma ünnepelte meg huszonöt éves hivatalnoki működésének évfordulóját a *Millenium* vendéglőben. A jubiléum *Kotz* József főmérnök és *Major* Rezső főellenőr köszöntötték fel.

— **Basáskodó főszolgabíró.** *Pancsovár*ról táviratozzák: A *torontálmegyei Dolova* községben néhány birtokos között határsértésből kifolyólag pereskedés keletkezett. Minthogy a birtokosok egyrésze szocialista, a központi szociál-

demokrata-párttól kértek közbenjárót. A budapesti szocialista-párt *Ladányi Ármin* dr.-t küldte le a pereskedők kibékítésére. Alig érkezett le Dolovára, bezárták a községházára. *Ladányi dr.*, akit védői minőségében tavaly lezárták Nagykanizsán, táviratozott *Günther Antal* igazságügy-miniszterhez és *Lukó* Agostorontali alispánhoz, akit a vizsgálat vezetésével a pánccsával fősolgabíróvá bízta meg. A fősolgabíró ma öt napi elzárásra és eltoloncolásra ítélte *Ladányit*.

— **Gyászemléknap.** Az aradi izr. hitközség néhai *Hirschmann József*, az aradi izr. hitközségnek egy negyed századon át volt elnöke kegyeletos emlékének tiszteletére 1907. évi március hó 10-én, elhalálózása évforduló napján d. u. fél 6 órakor a zsinagógában gyászemléknapot tart.

— **Dohányzó királynők.** Hogy a dohányzás mennyire szenvedélyévé vált az embereknek, azt legjobban az mutatja, hogy a legszegényebb napszámostól a királyokig majdnem minden férfi rabja e szenvedélynek. Hogy az uralkodók legtöbbje szeret dohányozni, az ismeretes. Tudjuk, hogy *Vilmos* császár cigarettázik. Egy cigarettájának előállítása csak tizenöt fillér, de mindemellett kitűnő minőségű. *Eduárd* angol király öt percig sem tud ellenni nehez havanna szivarja nélkül s királyunk is lelkes barátja a jól szelelő virginianak. Azonban, hogy az uralkodók feleségei is hódolnak a nikotin szenvedélynek, azt bizonyára kevesebben tudják. Pedig így van. *Margareta* királynő nagyon is erős dohányos, az ugynevezett „láncdohányzó” közé tartozik, mert az elszívott cigarettával gyújt rá a következőre. Az orosz anyacárnó, *Mária Feodorovna* kézzel töltött, erősen illatosított cigarettát szív. *Mária Krisztina* özvegy királynő is, bár roppant egyszerű életmódot folytat, szeret dohányozni; az erős spanyol dohánynál azonban jobban szereti a török dohányt. *Carmen Sylva*, Románia költői lelkületű királynője valóságos füstelhőbe burkolódik, valahányszor íróasztalánál ülve dolgozik.

— **Munkások vasárnapja.** Az aradi nemzeti szövetség munkásképző intézménye vasárnap, 1907. évi március hó 10-én délután négy órakor a *Weitzer János-utcai* polgári iskolában nyilvános szórakoztató és szakelőadást tart. Műsor: 1. Dalegyveleg. Hegedűm előadják *Lopos János* és *Vesz Márton* tanítójelöltek. 2. Szavaltat. Előadja: *Abrahám Sándor* felső kereskedelmi isk. hallgató. 3. Szakelőadás. Tartja: *Kovács Vince* polg. isk. tanár. 4. Szavaltat. Előadja: *Berkes Imre* felső keresk. isk. hallgató. A belépés díjtalan; a terembe csak felnőttek léphetnek be. Az előadás négy órakor kezdődik. Az előadásra Arad város hazafias iparosságát és munkásait ezennel meghívja a Munkásképző intézmény elnöksége. A legközelebbi szakelőadás március hó 17-én lesz.

— **Kibic-tragédia.** Hiába minden. Letorkolás, figyelmeztetés írásban és képből, egy-egy csattanó pofon, bírósági tárgyalások minden kellemtelensége, s legvégül bűnség vagy lecsukás, — a kibic nem tud hallgatni. Volt már ebből véres dráma is, lesz is. Most *Sabádon* történt rettentő dolog a kibic bőbeszédűsége miatt. Durákat játszott a kis törzskávéházban *Teics Milorad*. *Alabics* Arsza kibicelt s egyre járt a szája. A sok közbeszólás egyszerre csak annyira kihozta a sodrából *Teicsot*, hogy pofonlötölte a kibicet. Az pedig nem volt rest, kést rántott s agyonszurta *Teicsot*. Es mindez csak azért történt, mert a kibic nem tud hallgatni.

— **Egy aradmegyei cég sikere.** A budapesti épülő *József-műgyetem* belső márványkőfaragó munkáira kiadott ajánlatokat e napokban bontották fel a vallás és közoktatásügyi miniszteriumban. Öt pályázó közül vállalatnyertes lett a kaprióriai márványbányák részvénytársaság *Soborsinban*, mely cég 226.326 koronával a legelőnyösebb ajánlatot tette.

— **Az aradi hitelbank mint szövetkezet** e hó 25-ikén délelőtt tíz órakor tartja rendes évi közgyűlését a szövetkezet hivatalos helyiségében.

— **A legkiválóbb orvosok egyhangú véleménye** az, hogy a *Zoltán-féle csukamájolaj* pótolhatatlan. Üvege a gyógyszerárakban 2 koronáért kapható. Postán küldi a készítő, *Zoltán Béla* gyógyszerésze, Budapest, V. Szabadság-tér.

— **Kitüntetés.** A pápa — mint értesülünk — *Wittenberger Antal* apátkanonokot és *Pucha Agost c.* kanonok, püspöki titkárát a „*Pro Ecclesia et Pontifice*” pápai érdemrenddel tüntette ki. **Gyomor és cukorbetegség** figyelmébe. *Glasner* udvari szállító cégtől naponta érkezik friss *Graham* és *Aleuron* kenyér. *Záray Géza* csomogkereskedő. 3999

— **Jótekonyság.** A ségai iskolásgyermekek ingyen konyhája javára az aradi Polgári Takarékpénztár 50 koronát adományozott, melyért a leghálásabb köszönetét fejezi ki *Lantos Miksa* tanító.

— **Itt a tavasz!** Az ideai nagyon hosszú, zord tél után végre beköszöntött az oly régen várva-várt tavasz, aranyos, éltet tápláló enyhe napsugaraival. Kedves hölgyközönségünknek hálás szolgálatot vélnünk teljesíteni, midőn a tavasz kezdetén, tehát a saison elején egy nagyon szolid és versenyképes helybeli új cégre szíves figyelmüket felhívjuk, mint amely cég a külföldi nagyobb városok példájára egy kizárólagosan harisnya-, kötött- és szövöttáru üzletet nyitott helyben, Szabadság-tér 17. sz. alatt. A cég tulajdonosa *Bársony Andor*, kinek a mai lapunkban 13-ik oldalon levő hirdetését is ajánljuk kedves figyelmükbe.

— **Szabó-féle pármái ibo yaszappan** a szapanok ideálja. Rendkívül kellemes ibolyaillata s bőri puhító, üde hatása olyan, hogy egyetlen külföldszappan sem versenyezhet vele. Készíti *Szabó Béla* piperezappan-gyáros Miskolcon. Darabja 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Aradon kapható *Vojtek és Weisz* droguériájában, *Földes K.*, *Ring L.*, *Rozsnyay M.*, *Hajós*, *Vojtek*, *Berger* és *Krebsz* gyógyszerészeknél, *Brunner Béla*, *Guttmann* és *Berger*, *Glück Dezső* kereskedőknél. Az országos hírű *Szabó-féle* gyermekszappant az anyák figyelmébe ajánljuk. 476

— **Szi vasy István**, kárpitos és díszítő, *Weitzer János-utca* 19. szám alatt elvállal ebben a szakmában a legszebb és legdiszesebb kivitellel munkákat, gyorsan és jutányos árak mellett. 421

— **Præservatív ideális legjobb minőségben** *Vojtek és Weisz*nál. 261

A meztelen csoda.

Miss Allan Aradon.

Beszélgetés a táncosnővel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 9.

Aradnak ma reggel óta egy a beszédtárgya. Az emberek megállítják egymást az utcán és titkolózva kérdik:

— Elmegy? Megnézi?

— Hát hogy az ördögbe ne mennék? Nem vagyok én fából!

Ez a rejtélyes párbeszéd röviden azt jelenti, hogy holnap reggel Aradra érkezik *Miss Maud Allan*, az amerikai táncosnő, aki különböző operákat, drámákat és tragédiákat fog végigtáncolni az aradi színpadon. Két este: hétfőn és kedden. És ebben a táncban nem is a tánc a fő, hanem az, hogy *Miss Maud Allan* táncosztümje alig-alig különbözik az *Eva* anyánk paradicsombeli toalettjétől. Még csak fügefalevelet se használ a híres hölgy. De azért nem kell megijedni. Van rajta valami illúzió-fátyol. Mert ez még növeli az illúziót.

Miss Allan csunya, nagyszemű lány. Az arcában semmi különösség; sápadt, hosszukás, vértelen, közönyös; kezdő piktorok festenek ilyen arcokat. Csupa fehér vonal; az orra és a szája kellemetlenül kiüt; szürke nagy szemét két ecsetvonással vászonra lehetne rakni. És mégis ha akarná, apró keskeny lábai előtt heverne az egész világ; ha akarná, minden becsülenséget elkövetnének érte: gyilkolna, rabolna, csalna *Miss Maud Allannak*, a csunya, nagyszemű lánynak egy mosolyáért mindenki. Hogy miért, mi van benne, mik a fogásai? És miért nem akarja?

Az amerikai táncosnő magával hozta Páris-illatát. A hangja süket selymeknek suhogása, a parfümje pompás, az alakja a legfinomabb, legelőkelőbb, leggraciózusabb, amilyent valaha is láttunk; egyszerű, fekete szoknyája, égszínkékes csipkés blúza, a harisnyája, kis amerikai cipője, a hajviselete valami kifejezhetetlenül idegenszerűségnek a keveréke; a válla és a nyaka . . . olyan mint a *Louvre Vénuszáé*. Ez *Miss Maud Allan*.

Az impresszáriója így nyilatkozott a kisasszony felől egy munkatársunk előtt:

— *Miss Maud Allan* nem készült táncosnőnek. Énekesnő akart lenni. San-Franciskóban született. Amerikai leány. A berlini zeneakadémiában feltűnést keltett koloraturája. *Joachim* volt a mestere. Fel is lépett erlinben és első szereplésével magára vonta a hozzáértők figyelmét. De nem volt maradása Berlinben; nem tud egy helyen, ugyanabban a környezetben élni. El-hal az utazásért. Visszament Amerikába, New-Yorkba, San-Franciskóba. Itt eljárt a *Delsante* tánciskolájába. Tudják mi az a *Delsante* iskola? A legérdekesebb és legkülönösebb. Mosolyogni fog . . . Ott tanítják az amerikai lányokat járni. Igen járni. Olyan internátus féle. Minden jól nevelt amerikai leány itt van legalább hat hónapig. Reggel felkeltik a lányokat egyszerre, egyidőben; bevezetik a fűtött nagyterembe és zongora vagy fuvolaszó mellett járni tanulnak. Főleg a csipőjükkel, a felső testükkel gyakorolnak plasztikus mozdulatokat, gimnasztikát, indiai és görög táncokat. Hetvennyolcvan esztendővel ezelőtt jött ez a zseniális francia Amerikába és azóta milliókat szerzett. Az amerikai lányok alakja, járása, hajlékonysága, karcsúsága híres az egész világon. Ez a *Delsante* iskolája. Ide járt *Miss Maud Allan* . . . és néhány évvel később ugyancsak itt tanult *Dunkán* kisasszony.

Erre már *Miss Allan* is közbeszól:

— *Miss Dunkán* . . . mondja kicsinylő hangon, titkolhatóan megvetéssel — Azt irták a francia lapok, hogy én a *Dunkán* iskolájába jártam. Ez nem igaz. *Dunkán* 1902-ben táncolt először meztláb és én már 1890-ben táncoltam így *Cornélius Vanderbiltnél* . . .

— *Allan* kisasszony tehetségét — folytatja az impresszárió — hamarosan felismerték. Ö egyéniség uram, a tánc forradalmárja. Egyszer lenge toaletben táncolt az iskolában és a produkciója annyira sikerült, hogy erről beszélt mindenki. Mindenki uram! Tudja ki ez a mindenki. A newyorki milliomosok! . . . *Hammerstein* is látta. *Hammerstein* a *Schvab* operájának a direktora. A *Metropolitán* azoké, akiknek az apja is már milliárdos volt, a *Hammerstein* operája az új milliárdosoké . . .

— Akik maguk szerezték a vagyoniukat a kezük munkájukkal, vérrel, izzadtsággal! — mondja a táncosné büszke mosolyal.

— Nos, itt lépett fel *Miss Allan*. *Gould* és *Schvab* örjöngtek, uram. Ilyen nem volt *Lady Hamilton* óta . . .

— *Lady Hamilton* táncolt először trikó nélkül, ő volt *Nelson* admirális barátnője . . .

— A mi kisasszonyunk a *Lakmét* és a *Salomé*t táncolta. Egyszerre tisztában volt mindenki, hogy itt új, vakmerő, nagyszerű dolgokról van szó. A grácia . . .

Itt félbeszakította a szőke embert a kisasszony.

— Uram, mondta komolyan, — én tanultam, tanulmányoztam a művészetemet. Az indiai és görög táncművészetet úgy ismerem, mint a modern táncokat mind. Én nem utazom az érzékekre. Ez nevetséges bornirtság. A trikó az utálatos, az sejtet, ingerel, kíváncsivá tesz . . . Én nem titkolok semmit, rajtam nem vet rán-

cokat a triko, én — mindent megmutatok. A görög és indiai táncosnők sohasem táncoltak trikóban. Ez az álszemérem vivmánya. Amtt izléstelen és művésztelen mutogatni, azt ékszerekkel, leggyakrabban gyémántokkal takarom el. A Salomé térdigérő tunikában táncolom; Arany fülbevalókkal és gyémántékszerekkel. Az industáncokat kis áttetsző selymekendőcskében. Ah, Salomé víziója . . . Ez a legszebb, ezt szeretem a legjobban. Wilde az ideálom, az ő darabjából való a legkedvesebb szerepem. A meztelesség kellő világításba helyezve, a művészet ideálja.

Elhallgatott. Kipirult a beszéd alatt. Nagy barna szeme lángolt . . .

Bécsben tudvalevőleg betiltották Miss Allan produkcióit. A betiltás részleteiről a következőket mondja Allan kisasszony:

— Mahler hívott bennünket. A próbán el volt ragadtatva. Mindenki meghódolt, aki végignézte. Aztán a rendőrség erkölcsi dolgokkal állt elő. Hogy az én táncom szemérmetlen . . . Meghívtam a városi tanácsot és bemutattam előttük Lakmét. Bámultak és a tánc után mind gratuláltak. Mégis azt határozták, hogy trikóban táncoljak. Soha. Inkább otthagytam őket. Én meg nem alkuszom. Nem! Soha! A Carl Théaterbe szerződtem és ott kaptam meg Beöthy László ajánlatát a Királyszínházba. Nagy kedvem kerekedett, de nehezen ment. A Királyszínháznak sok pénzt kellett fizetni értem . . .

Az impresszárió még elmondta, hogy két éve kíséri Miss Allant, aki azóta beutazta az egész világot.

— Éjjel is próbálunk . . . Holnap háromszor is.

— Mit gondol, lesz a kisasszonynak sikere Aradon? — kérdezte az újságíró az impresszáriótól.

— Bizony, eleinte nem igen akaródzott Aradra jönni, mert úgy hallottuk, hogy tüntetni akarnak a kisasszony ellen. De ki tudna ellenállni, ha egyszer Szendrey valamire rá akarja venni az embert?

Miss Allan pedig a beszélgetés alatt ott ül az ablak mellett, fáradtan, egykedvűen. Ő már beutazta az egész világot, elmondták róla ugyanezeket angolul, franciául, spanyolul, sőt talán hottentottául is. Mit érdekli őt a sok badarság? Holnapután táncolni kell megint . . .

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A leányka, operette. Este: Gül-Baba, operette Zilahyné-Singhoffor Vilma vendégfőléptével (B. bérletszűnet.)

Hétfő: Miss Maud Allan táncművésznő főlépte. Hogy kell hódítani, Virágfakadás, vigjáték. (C. bérletszűnet, fölemelt kelyarak)

Kedd: Miss Maud Allan táncművésznő főlépte. Hogy kell hódítani, Virágfakadás, vigjáték. (A. bérletszűnet, fölemelt helyárrakkal.)

Szerda: A kornevillei harangok, operette. (Bérlet A.)

Csütörtök: Szivem, vigjáték. (Bérlet B.)

Péntek: Ocskay brigadéros, színmű. Diszolóadás. (Bérlet C.)

Szombat: Déryné ifiasszony, színmű. Jonny Lillian szerpentin táncosnő (színpad víz alatt) főlépte. (Bérlet A.)

Vasárnap: Délután: A drótestót, operette. E té: Az éjjeli menedékhely, dráma. Jonny Lillian szerpentin táncosnő (színpad víz alatt) főlépte. (B. bérletszűnet.)

Zilahyné vendégjátéka.

A legteljesebb érdeklődés előzte meg Zilahyné Singhoffor Vilma vendégszereplését. Ez a nagy érdeklődés nem csupán a kedvelt művésznőnek és volt aradi direktornének, hanem Zilahyné híressé vált vig özvegyének is szült. Zilahyné vig özvegy alakítását nagyon jó hír előzte meg, a debreceni sajtó után a fővárosi sajtó részesítette nagy elismerésben Zilahyné Glavary Hannáját, a milliomos özvegyet.

Misem természetesebb tehát, minthogy zsu-folt nézőtér várta Zilahyné vendégszereplését. A nagy érdeklődésre Zilahyné mai szereplése után mindenben érdemesnek bizonyult. Glavary Hanna szerepében elsőrangú művészi alakítást mutatott be, úgy játékban, mint énekben. Játéka elegáns, diskkrét, finoman poentírozott, kellemes pikantériával fűszerezett alakítás. Zilahyné mint milliomos özvegy előkelő jelenség, aki már megjelenésével eleganciát visz a színpadra. Énekművészete pedig, ebben a par excellence énekes szerepben kifogástalanul érvényesül. A Vilja dallal óriási sikert aratott és meg kellett ismételnie. Egyébként is megjelenésétől kezdve, utolsó jelenetéig állandó és lelkes ünneplés tárgya volt, tisztelőitől pedig több virágcsokrot kapott. Zilahyné ideális vig özvegy, aki ezt a szép szerepet tökéletes diadalra tudja vinni.

A mai előadáson Nyáray örökét, Daniló grófot Faludy adta. Rosszul, nagyon rosszul. Faludy neki való erősen komikus szerepekben igen jó színész és több kiváló alakítással dicsekedhetik. Mai kísérletezése azonban — mert reméljük csak kísérlet volt — teljesen balul ütött ki. Semmit nem kaptunk, sem a grófból, sem a világfiból, sem a diplomatából, szóval semmiből, amiből ez a kitünő szerep valamit is kíván. Faludy egy bárdolatlan kereskedő segédet adott, aki udvarlás közben a bajuszával babrál, félszeg és ügyetlen, az énekszámok szépségeiből az ő előadásában semmit sem élveztünk, mert teljesen elejtette. Szóval ez a kísérlet sehogysem sikerült. Sajnáljuk Faludyt, mert ügyes és hasznavehető színész. Az ő szerepét Ladiszlay vette át és játszotta sikerrel.

H. G.

* **Leövey Leó szerződése.** Nyáray Antal távozásával elárult a komikus szerepkör, melynek betöltésénél az utóbbi időben több név került forgalomba. A kombinációk most feleslegessé válnak, mert Szendrey Mihálynak sikerült Nyáray örökébe méltó utódot találni, aki egyike a legkiválóbb magyar színészeknek. Nyáray utódja Leövey Leó, a szegedi színház komikusa lesz. Leövey régebben a kolozsvári Nemzeti színház komikusa volt. Hosszabb ideig működött Krecsányi társulatánál Temesvárt és Budán, kiváló sikereket aratva. Most Szegedről szerződött hozzánk a kitünő művész, akinek távozását a szegediek sajnálkozással, idejövetelet az aradiak örömmel vehetik tudomásul. Leövey virágvasárnap kezd meg aradi működését.

* **Miss Maud Allan Aradon.** A Király színházban feltűnt, mint egy tüneményes jelenség s első fellépésével lefegyverezte azokat a vádakokat, amiket meztelessége ellen felhoztak. A sajtó egyértelműen megállapította, hogy Miss Maud Allan ihletett és decens művészetével teljesen elfeledteti ruházatának fogyatékoságát. Azóta bejárta Magyarország nagy színpadjait és soha, sehol sem botránkozott meg közönség és kritika. Miss Allan művészete tehát sokszoros cenzura után mutatkozik be Aradon s így bizonyára itt is csak élvezetet fog nyújtani. A táncművésznő hétfőn és kedden este lép fel mérsékeltlen felemelt helyárrak mellett bérletszűnetben. Mindkét este két egyfelvonásos vigjáték kerül színre. Egyik: Hogy kell hódítani? Szerzője: Darányi Jánosné. A másik Muray Károly Virágfakadása.

* **Zilahyné S. Vilma, Gábor diák.** Holnap este Gül-Baba operett Gábor diák szerepében lép fel Zilahyné S. Vilma, a kiváló énekes művésznő. Ezzel bucsuzik is Aradtól. Az operettet bérletszűnetben adják.

* **A jövő hét műsora.** A jövő hét nevezetessége miss Maud Allan és Jenny Lillian vendégszereplése. Mindkettő Terpsichore papnője. Előbbi hétfőn és kedden, utóbbi szombaton lép

fel. Reprize lesz e héten Planquet bűbajos operettjének: A kornevillei harangok-nak, vasárnap este pedig Gorkij Maxim Éjjeli menedékhelye kerül színre, amelyet a Zilahy-rezsim óta nem láttunk. A többi estét Déryné ifiasszony, Ocskai brigadéros és Szivem (bohózat) tölti be.

Hármas kéjgyilkosság.

A tanító büne.

Borzalmas bűnpör.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 9.

A bajorországi Baireuthban, ahova a művelt világ Wagner szellemének hódolni jár el, napok óta szenzációs bűnesetet tárgyalnak. A vádlott egy Müller Frigyes János nevű tanító, akinek lelkiösmeretét nem kevesebb, mint háromszoros kéjgyilkosság terheli.

A tárgyalás során a vádlott multjáról rettenetes dolgok kerültek napvilágra.

(A tizenkésztendő ös áldozat.)

A mult év őszén állt először törvényt Müller. Akkor egy alig tizenkésztendő kis leányon elkövetett erkölcstelen merénylet és kéjgyilkosság miatt halálra ítélték. A leány, a kis Wunschemeyer Berta, Müllernek tanítványa volt, ki a feltűnően szép és korához képest nagyon kifejlett leányra már régóta szemet vetett. Egy nap valami miatt ott fogta és azzal büntette, hogy egy feladatát többször leírja. A többi gyermekek már mind elmentek és mikor a leány készen volt a büntetési feladattal, el akart menni. Az iskola ajtaját azonban zárva találta. Kiabálni kezdett, mire Müller, aki, mint az iskola gondnoka, benn lakott az épületben, becipelte a kis leányt hálószobájába és ott erkölcstelen merényletet követett el rajta.

Hogy büne napvilágra ne kerüljön, a gyermeket megölte. Éjszakán át a dozata földarabolt holttetével együtt aludt. Azonban éjjel felé lelkiösmerete marcangolni kezdte. Rémképeket látott. Megjelent előtte a megölt gyermeknek szelleme és megfenyegette. Osszeszedte áldozata testrészeit és éjnek idején kiment a földekre, ahol egy kendertilómunkás kemencéjébe rejtette el. Mikor a gyermek szülei eljöttek másnap és kérdezősködtek holléte felől, Müller azt mondta, hogy előtte való nap korán elment az iskolából, és azóta nem látta.

Pár nap mulva megtalálták a kis Bertát. Kutatni kezdtek a gyilkos után, de eredménytelenül. El is temették. A temetésen a leány apjának feltűnt, hogy Müller miért nem jött el. És ekkor fogott először gyanut, hogy ő a gyilkosa. Amint hogy a vizsgálat ezt ki is derítette.

(Esküvés az áldozat koponyájára.)

Mikor Müllert ezért a bűneért elítélték, az ítélet kihirdetése után az ügyész fölállott és egy emberi koponyát hozatott be a tárgyalási terembe, aztán odafordult a vádlotthoz:

— Mondja csak Müller, ösmerte maga Enders asszonyt?

A vádlott elhalványodott.

— Feleljen! — mondta az ügyész energikusan.

A vádlott hebegni kezdett.

— Esküdjék meg erre a koponyára, hogy nem maga volt a gyilkosa — folytatta az ügyész.

Müller tántorogva ment az asztal felé, ahol a koponya volt.

— Ez Endersné koponyája — mondta az ügyész.

A vádlott sirva fakadt és bevallotta, hogy igenis ő ölte meg az asszonyt, aki szállásadó-

néja volt önkéntes korában. Akkoriban a gyanu egy önkéntes társára hárult, akit vizsgálati fogságba is helyeztek, de akiről kiderült ártatlansága. Müllerre senki sem gondolt. Müller egy este, mikor az asszony egyedül volt otthon, belopódzott hálószobájába, merényletet követett el ellene és megölte. Gyanúsított önkéntes társa akkor szegényében Amerikába vándorolt, anyja pedig fájdalomában megőrült.

(A telefonos kisasszony.)

Kutattak Müller multjában és ekkor egy *harmadik gyilkosság* is hozzá vezetett. 1903-ban Aschenburgban meggyilkolva találták Haas Josephin telefon-kezelőnőt. A leánynak viszonya volt Müllerrel, aki régtől udvarolt a szép fiatal leánynak. De persze, senki sem gondolt akkor Müllerre.

Ez a leány is kéjgyilkosság áldozata lett. Mindezekon kívül sok egyéb is terheli a bűnös lelkét. Egy nővére, bátyja dolgai hallatára súlyos idegbejába esett. Bátyját pedig, aki szintén tanító, szélütés érte. Így lett egy csomó ember romlásának oka a most törvényt álló vádlott.

A tárgyaláson előadta a vádlott, hogy 28 éves, nős, egy gyermeke volt, de az meghalt. Egy szijgyártónak volt a fia, de nem a legjobb nevelésben volt otthon része. Sok bajon ment át. A vizsgálat alatt egy ideig egy elme-gyógyintézetben is volt, de az orvosi vélemény épelméjűnek nyilvánította. Tagadja a neki tulajdonított és részben rábizonyított bűncselekményeket és hogy először beismerőleg vallott, annak tulajdonítja, hogy az ügyész a koponyával megborzasztotta és amiket mondott, csak ennek a hatása alatt tette.

A tárgyalás még néhány napig eltart.

Jalálós mese.

— A kiegyezéshez. —

Mi a különbség egy aradi bankigazgató és az osztrák miniszterelnök között?

Borzasztó nagy.

Az aradi bankigazgató nem fogadja el, ami hosszú lejáratú. Az osztrák miniszterelnök pedig csakis azt fogadja el.

Egy festmény kalandjai.

Hogyan csinálják Aradon a szerződéseket? — Három év: hány esztendő? — A szerződő felek szándéka. — Mit szólna a bíróság? — A művészeti bizottság feladata.

Arad, március 9.

Hogy Ufferbach Jenő, aradi tanár által elfogadott — Arad szab. kir. város törvényhatósága megbízásából — megfestendő történelmi festmény ügye kátyuba került és már 2 és fél év óta, bár már annyiszor foglalkoztatta a jogügyi, a művészeti és a törvényhatósági bizottságokat és mai napig sem került dűlőre, valljuk meg őszintén, ennek ismét részben a mi jóhiszeműségünk, részben az ösmert felületességünk az okozója.

Jóhiszeműségünk, amidőn 1904. év végén a volt polgármester: Institoris Kálmán elnökelete alatt a törvényhatóság által az e célból kiküldött bizottság ülést tartott, amelyen jelen volt Ufferbach Jenő aradi tanár, azon kijelentést tette, „hogy ha a közgyűlés őt megbizta, ő hajlandó azt a megbízás vételétől számítandó 3 éven belül készen megfesteni olyképpen, hogy a megbízástól számítandó 1 éven belül be fogja mutatni a város közönsége, illetve megbízottjának a színvázlatot és elfogadás esetén ettől számítandó 2 éven belül pedig megfesti magát a festményt a város által meghatározott méretek-

ben 3000 korona tiszteletdíjért, amely összeg az elfogadott festmény átadása után fizetendő.”

Ezen feltételek és megállapodás alapján jött létre a szerződés Ufferbach Jenő tanár és a városi közgyűlés által kiküldött bizottság között és ezen szerződést és megállapodást hagyta jóvá az 1905. január havában megtartott közgyűlés.

Kétségtelen, hogy nagyon felületesen jártukn el, amidőn a közgyűlés határozatát *szerződés formájában*, amelyben a kölcsönös jog és kötelezettségek stricte megállapítandók lettek volna, *írásban nem foglaltattak* s a szerződő felek által *ald nem irattak*. Ha ez megtörtént volna, úgy a két és fél év óta tartó bonyodalmak fel nem merültek volna és ma már tisztában volnánk azzal, hogy hányadán vagyunk, meg fogja-e festeni Ufferbach Jenő tanár a történelmi festményt, vagy nem. A színvázlatot az „Országos Képzőművészeti Tanács” már rég felülbírálta volna és abban is már bizonyosak volnánk, hogy Ufferbach Jenő festi-e meg a képet, amire vállalkozott, vagy pedig azóta már más festőművészt bizott volna meg annak elkészítésével Arad város közönsége.

Mint hogy azonban szerződést nem csináltunk, mert biztunk *jóhiszeműleg* Ufferbach Jenő tanár kijelentésében, most így isszuk meg jóhiszeműségünk és felületességünk levét! Azon jegyzőkönyv, amelyet a közgyűlés által kiküldött bizottság egyik tagja vett fel, *hiányos* annyiban, hogy nincs megállapítva benne a *szóbeli megállapodás azon főpontja*, hogy Ufferbach Jenő tanár — ő maga ajánlotta és a bizottság elfogadta, hogy a *közgyűlés által nyert megbízásától egy éven belül a színvázlatot a bizottságnak bemutatja*. Ha tehát ez a jegyzőkönyvből kimaradt, a közgyűlés határozata után a vállalkozó tanárral történt megállapodás alapján *szerződés alakjában, írásban* lett volna kikötendő az. Szerződés azonban *nem készült*, a jegyzőkönyvben pedig e terminus *hiányzik*.

Véleményünk szerint, dacára a jegyzőkönyv hiányának, Ufferbach Jenő tanárra *kötelező*, hogy az 1904. évben történt megállapodás alapján, amelyet mindkét fél elfogadott, a *színvázlatot egy éven belül feltétlenül* bemutatni tartozik és kétségtelen, ha ez ügy a bíróság elé kerülne, Ufferbach Jenő tanár huzná a rövidebbet, mert a bíróság megállapítaná, hogy az egy év, amelyen belül a színvázlatot bemutatni köteles, *eltelt*. Szó sincs róla, hogy ha e bizottság által felvett jegyzőkönyvet a bíró vizsgálat alá venné és miután ebben határidő nincs a színvázlat bemutatására kitéve, megállapítaná, hogy az, mondjuk enyhén — csak *elnézésből* maradt ki, de miután a felek abban egyeztek meg, hogy egy éven belül a színvázlatnak el kell készülnie és ha ezen határidőt, akár 1905. évi januári közgyűlésen nyert megbízásától, akár a felebbezés leérkezettől: 1905. június hónaptól számítjuk is, *az egy év letelt*, mert a bíró nem csak azt vizsgálja meg, hogy *mi van a szerződésben*, hanem a döntő körülményt, hogy *mi volt a felek akarata és egyezsége a szerződés megkötésekor*. Jogszabály az, ha a szerződés kötésekor más a megállapodás és más körülmény foglaltatik írásba s ha ez egyidejűleg történik, csakis az *írásban* foglaltak irányadók és kötelezők. De miután a bizottság által felvett jegyzőkönyvben a színvázlat bemutatásának határnapja *egyáltalában megemlítve sincs* és miután minden kötelezettség bizonyos *megszabott határidőben* teljesítendő, kétségtelen, hogy a bíróság a kiküldött bizottság kihallgatása után ítéletileg kimondaná, hogy *egy év már eltelt*, mert a hiányos jegyzőkönyvet a bizottság vallomásával ki lehet egészíteni.

És hogy a szerződő felek akarata tényleg ez volt és nem más igazolja azon körülmény, hogy miután Arad város közönsége évenként 1000 koronát vesz fel költségvetésébe festmények vásárlására, e történelmi festmény árát *három évi ezer koronában* állapította meg és köteles lett volna Ufferbach Jenő tanár *egy éven belül* a színvázlatot bemutatni és *két éven belül a festményt elkészíteni*, amely két évből egy évet a megállapodás értelmében Párisban kellett volna eltöltenie.

Ha tehát az ügy bíróság elé került volna, az az eddigi bizonyítékok alapján megállapította volna, hogy az egy esztendő már *régen letelt*, a két évből pedig, amelyen belül a kész festmény bemutatandó, *alig van néhány hónap hátra*. Ez a tényállás, ha az ügyet a *jog és kötelezettség* szempontjából mérlegeljük.

Még egy körülmény teszi aktuálissá ez ügyet, ami szintén már sok vitára adott alkalmat, t. i. hogy köteles-e Ufferbach Jenő tanár a *művészeti és szépművészeti bizottság határozatát figyelembe venni*.

E kérdésre csak egy válasz lehet: *igenis ez red nézve feltétlenül kötelező*, mert e bizottság a városi törvényhatóság kebeléből és megbízásából alakult, amely Arad város közönségének a törvényhatóság által megnyilatkozott határozatait *végrehajtani köteles*, annak működéséről *beszámol és felelősséggel tartozik*. E művészeti bizottság a jogaiba lépett azon hármass bizottságnak, amelyet annak idején szintén a törvényhatóság küldött ki, hogy Ufferbach Jenő tanárral megállapodjék és annak működését ellenőrizze. És miután Arad város közönsége Ufferbach Jenő tanárral szerződési viszonyban van a történelmi festmény megfestése tárgyában, úgy az egyik szerződő fél jogait, amelyet a bizottság utján gyakorol a törvényhatóság, a másik szerződő fél, aki az elvállalt kötelezettséget 3000 koronáért teljesíti, *feltétlenül* respektálni tartozik, mert e bizottság a munkaadó megbízó a város törvényhatóságának érdekében, képviselőjében és megbízásában jár el, amiként ezt a jogügyi bizottság is egyhangulag megállapította. Ennélfogva bármilyen nagy művész is a tanár ur, e kötelesség alól magát ki nem vonhatja és a művészeti és szépművészeti bizottság határozatai reá nézve *kötelezők*, melyeknek ő magát *feltétlenül alávetni tartozik*.

Ezt Ufferbach Jenő tanár részéről tovább is vitatni üres szalmacsépelés volna.

—x

MULATSÁGOK.

(=) A nőegylet utolsó teija. Az aradi jóteknony nőegyletnek ma d. u. 5 órakor az iparosházban megtartandó utolsó tea délutánja iránt városszerte nagy érdeklődés mutatkozik. Az a fesztelen jókedv, mely e délutánokat jellemzi s azon bájos kép, melyet a teremben sürgő-forgó szépasszonyok és leányok nyújtanak, érthetővé teszi, nagy közönségünk folyton fokozódó érdeklődését s így remélhető, hogy a szezonnak ezen utolsó tea-délutánja a szokott erkölcsi sikeren felül szép anyagi eredménnyel is fog végződni.

(=) Az órásmulatság felülfizetői. Az aradi óras és aranyműves ifjak 1907 évi március hó 8-án rendezett táncestélyén a felülfizetők névsora a következő: Assael H. és fia 10 kor., Gallert Rezső 10 kor., Kun József 10 kor., Eterer Alajos 5 kor., Geller I. 5 kor., Kedélyes asztaltársaság 5 kor., Stolcz I. 4 kor., Igaz Sándor 4 kor., Valenta Gyula 3 kor., K. Kovács Lajos 3 kor., Löwy Herman 3 kor., Sork Márton Ujarad 2 kor., Svimmer Albert 2 kor., Bauman Rudolf 2 kor., Bleier Ignác 1-60 fill. Zinner Vilmos 1 kor., Heller Róza 80 fill., Slick József 20 fill., Mikló J. 20 fill., Varez I. 20 fill., Somogyi Etel 20 fill., Steigerwald I. 20 fill. Kiadás volt 364 kor. Bevétel 317 kor. 22 fillér.

Hölgyek figyelmébe!!

jobb minőségű női, férfi- és gyermek harisnyákat, férfi- és gyermek-lábtűket (Sockerl), női rövid és hosszú cérna- és selyem-keztűket, matróz- ingeket stb. stb. e szakmába vágó cikkeket. Ezuttal bátor vagyok megjegyezni, hogy feltétlen szabott áraink mellett, a legolcsóbb árakat szabtam, úgy, hogy e tekintetben bárkivel felveszem a versenyt. — Midőn kérem üzletem szíves megtekintését, vagyok kiváló tisztelettel

3 szó: **Bársony. Harisnya. Szabadság-tér.**

394

Bársony Andor, harisnya-nagykereskedő.

Sértésleltszám: Március hó 6. napján volt készlet 17,563 darab, március hó 7. napján fölhajtatott — 18 darab, március hó 7. napján elszállított 133 darab, március hó 8. napjára maradt készletben 17,755 darab. A hírtól sértéslelt iránzata: Valtozatlan.

Se fáradság, se kiadás

nines kimélve a Scott-féle Emulsio előállításához szükséges nyers anyagok vásárlásánál, csak azért, hogy valóban a legelső és legjobb minőségű csukamájolaj, valamint alfoszorsavas mesz és nátron biztosított részünkre. Ezen kizárólag első osztályú anyagok műszaki gyakorlatosságát és szinte kíméletlen tisztaságát magában foglaló sajátosság Scott-féle eljárás által dolgoztatnak fel és a készítmény nemcsak jó ízű és feltétlenül könnyen emészthető, hanem rendkívül hatásos és sokkal hatásosabb, mint a közönséges csukamájolaj. A gyöngesség összes eseteiben, legyen az akár testi, akár betegség következménye, akár felnőtt betegről, akár gyermekről van szó, a Scott-féle Emulsio mindenre felülmulthatatlan erősítő szer.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy. 4000

SCOTT-féle EMULSIO

minden gyógyszerárban kapható.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 9.

A lefolyt héten az időjárás mindinkább tavaszias jellegzetűvé vált.

A hét végén esőre fordult az idő, mely körülmény arra hagy következtetni, hogy a tél nem jelentkezik többé, ami üdvös is lenne, hogy a megkésett tavaszi vetésnek sorát ejthessék.

A gabonaüzlet — sajnos — még mindig nélküli az igazi élénkséget.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, március 9.

Kínálat és vételkedv jó. Elkelt 70,000 méteremzsa. Amerika 1/2 magasabb. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprillisa	7.50—7.51	7.50—7.51
Buza októberre	7.85—7.86	7.84—7.85
Rózsa áprillisa	6.77—6.78	6.77—6.78
Zab áprillisa	7.57—7.58	7.52—7.53
Új tengeri	5.21—5.22	5.21—5.22

Zárul 5 órakor:

Osztak hitelrészvény	683.25
Magyar hitelrészvény	808.50
Magyar jelzálog hitelbank	519.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 9 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban — 141—142 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 141—142 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 141—142 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Tiszteletteljesen tudatom a mélyen tisztelt hölgyközönséggel, hogy helyben, Szabadság-tér 17. szám alatt **harisnya-, kötött- és szövött-áru üzletet nyitottam**, ahol a legnagyobb választékban tartok raktáron leg-

jobb minőségű női, férfi- és gyermek harisnyákat, férfi- és gyermek-lábtűket (Sockerl), női rövid és hosszú cérna- és selyem-keztűket, matróz- ingeket stb. stb. e szakmába vágó cikkeket. Ezuttal bátor vagyok megjegyezni, hogy feltétlen szabott áraink mellett, a legolcsóbb árakat szabtam, úgy, hogy e tekintetben bárkivel felveszem a versenyt. — Midőn kérem üzletem szíves megtekintését, vagyok kiváló tisztelettel

3 szó: **Bársony. Harisnya. Szabadság-tér.**

Nemzeti Színház.

Vasárnap, 1907. évi március hó 10-én:

Bérlétszűnet. Bérlétszűnet.

Delután 3 1/2 órakor, fél helyárakkal:

A leánya.

Daljátok 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette: Verő Gy.

SZEMÉLYEK:

Apafy Mihály Szathmár A.	De si Kata	Baracsi E.
Anna Benkőné P.	Lormier	Beregi S.
Teleky Mihály Várnai Jenő.	Habakuk	Faludi K.
Margit, leánya Kaposy J.	Hoppmester	Kulcsár L.
Thököly Imre Hunyadi J.	Ludmila	Zalai Margit.
Daczó Bozse Zsigmond A.	Gáspár	Pápai József.

Készlete delután 3 és fél órakor.

B) bérlétszűnet B) bérlétszűnet.

Este 7 1/2 órakor, rendes helyárakkal:

ZILAHYÉ-SINGHOFFER VILMA mint vendég:

Gül-Baba.

zenees színdarab 3 felvonásban, 4 képen. Irta: Martos Ferenc. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

Gül Baba Hunyad J.	Zulejka	Benkőné P.
Leila, leánya Zsigmond A.	Mujkoné	Zalai Margit.
Kucsak Ali Ladiszlai J.	Lüfikár	Kulcsár L.
Gábor diák Singhoff V.	A budai bíró	Szathmári A.
Mujkó, cigány Faludi K.	Főzárándok	Palóczy Pál.

Készlete este 7 és fél órakor.

*Hisz csak apró legény vagyok,
S az igazságtól durvadok,
Ért pedig, higgyék el nekem,
Kneipp-kávénak köszönhetem.*

Valódi csak az eredeti csomagokban **Kathreiner** névvel.

Ne használja senki keverék nélkül az igazán gyarmat-kévé! Kizárólag a **Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé** bizonyult a legjobb pótkávénak, mely könnyen emészthető, tápláló és vérképző, miként előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a **Kathreiner-re** szoktassuk.

49 II.

IDEGENEK ARADON.

Március 9

Központi szálloda. Tiebel Rikard bányagazgató Berlin — Veisz Mór szövőgyáros Békéscsaba. — Hartenstein Jenő igazgató Budapest. — Fábry Sándor dr. főispán. — Kepes Lajos dr. ügyvéd Budapest. — Förstl Ottó mérnök Berlin. — Kriásl József kereskedő Berlin. — Brawermann Zsigmond kereskedő Galata. — Scheer Zsigmond kereskedő Bécs. — Freund Sándor kereskedő Budapest. — Guttman Mór gyáros Nagybecskerek. — Vass Amália magánzó Csermő. — Nádudvary Dezső dr. orvos és neje Dézna — Sebők Rikard magánzó Vadász. — Dietz József magánzó Trieszt. — Kovács Dénesné magánzó Debrecen. — Hermanszky Emil kereskedő Budapest. — Merkl Walter kereskedő Bécs. — Back József ellenőr Budapest.

Fehér Kereszt szálloda. Báro Nyéky Ilona nagybirtokos M. Dombegyháza. — Lekky István miniszteri tanácsos neje és leánya Budapest. — Glück Géza dr. ügyvéd és neje Kisjenő. — Hankó Vilmos dr. orvos és neje Szentmárton. — Vasváry Imre birtokos Félégyháza. — Ladányi Gáspár birtokos Félégyháza. — Fazekas Sándor hivatalnok és neje Dévaványa. — Kovács Károly hivatalnok Kaposvár. — Farkas József és családja Szászrégen. — Szücs Lipót állatorvos Nagyikinda. — Orbán Sándor nyugalmazott százados Petrozsény. — Ördög István biz. titkár Brassó. — Santa Sándorné és leánya Csikszereda. — Nyiri József hivatalnok és fivére Szeged. — Herceg Ferenc hivatalnok Zágráb. — Klein Sándor utazó Zimony. — Trafikánt Gábor utazó Szabadka. — Klivinyi Károly utazó Grác. — Luszt Armin utazó Bécs. — Schermann József utazó Bécs. — Süss Fülöp utazó Bécs. — Gusszman Sándor utazó Bécs. — Fischer Mór utazó Bécs. — Sugar Manó utazó Bécs. — Schwarcz Antal utazó Bécs. — Vasserman Herman utazó Bécs. — Roettig Ede utazó Budapest. — Munk Lipót utazó Budapest. — Stranusz Sándor utazó Budapest. — Keszler Dezső utazó Budapest. — Goldschmied Simon utazó Budapest. — Freund E. utazó Budapest. — Hartman Sándor utazó Budapest. — Szántó Imre utazó Budapest. — Eckstein Jenő utazó Brunn.

FERENCZ JÓZSEF keresővité

NAPIREND.

Március 10. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Laeterna. — Protestáns naptár: 40 vértanú — Görög-keleti naptár (február 25.): Húshagyó vasárnap. — A nap két 6 óra 27 perckor, nyugszik 5 óra 55 perckor.

A Fehér Kezest-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő delután 3—4. Dr. Fodor Odón deléltől 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és penteken deléltől 12—1 óraig.

Aradi korcsolyázó-egylet. A jégpálya nyitva van reggel 8—11, delután 5—7 óraig.

Időjelzés. A központi meteorological-intézetnek Aradra küldött távirati szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, szeles, enyhe, sok helyütt csapadék.

Március 10. A Hungaria kereskedelmi nyugdíjgyesület aradi fiókjának közgyűlése deléltől 11 órakor (Kereskedelmi akadémia.) — Az aradi polgári jótékony nőegylet thea zsúrja delután 5 órakor (Ipa-o ház.) — A palkotali hegyközség közgyűlése delután 2 órakor. — Az állam tisztviselők országos egyesülete aradi korének közgyűlése dele őtt 11 órakor (Törvényszék.)

URAK!!!

Öltöny és felöltő szöveteket előnyösen csak a kizárólagos posztó gyári raktárban vásárolhatnak. Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

Leichner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.
Aradvárosi és megyei telefon sz. 475

Március 11. A pécskai kaszinó-egyesület műkedvelői előadással egybekötött táncestélye (Heller szálló). — Az aradi villamosági részvénytársaság közgyűlése délután 2 1/2 órákor (Aradi első takarékpénztár.)
Március 13. Városi közgyűlés délután 4 órákor.
Március 16. Diákok próbabálja (Fehér Kereszt). — Az aradi posta- és táviráda altisztek és szolgák táncvigalma (Kovács és Novotny vendéglő.)
Március 17. Az aradi filharmonia-egyesület hangversenye.
Március 19. Jegyzőválasztás Német-Peregen.
Március 24. Az aradi ügyvédi kamara közgyűlése délelőtt 10 órákor.

NYILTTER.*

Az ujszentannai polgári iskola ügye.

Aradvármegye közigazgatási bizottságának március hó 7-iki üléséről hozott s az ujszentannai áll. polgári iskolát illető hírlapi közleményére vonatkozólag a tekintetes szerkesztőség engedelméből legyen szabad az audiatur et altera pars elvénél fogva észrevételünket, illetőleg megjegyzéseinket megtenni.

1906. évi december hó 24-én Aradmegye kir. Tanfelügyelőségének egyenes felszólítására írásbeli feljelentést adtunk be Szabó Béla igazgató ellen, amelyben, tekintettel a feljelentésben felsorolt súlyos természetű körülményekre, az igazgató ellen vizsgálatot kértünk. Panaszunkat beküldtük a kir. tanfelügyelőségnek, de egyszersmint megküldtük a miniszteriumnak is. Intézkedés azonban a beadványra nézve eddigéig nem történt. Hanem ehelyett feljelentésünk hatása alatt Szabó Béla igazgató az iskolaszolgával éjszakánként idején egy ellenünk irányuló iratot köröztetett a gondnokság körében. Pedig a feljelentés következtében az volt volna az igazgató erkölcsi kötelessége, hogy a saját érdekében maga ellen vizsgálatot kérjen, nem pedig hogy azt tőle telhetőleg megakadályozza. Az említett iratot a nyolc gondnoksági tag közül négyen írták alá: Szilbereisz Simon gondnoksági elnök, az igazgató apósa, Gantner Vilmos sógora, Zimmermann Antal szomszédja, akinek fia iskolánk növendéke s aki saját kijelentése szerint csak „beugrott” és dr. Popovich János az igazgatónak háziorvosa. A többi gondnoksági tag felháborodással utasította vissza. Ezt jelentettük is a kir. Tanfelügyelőségnek, mellékelvén az egyik gondnoksági tagnak nyilatkozatát, amelyben az illető kijelenti, hogy a fentebb említett iratot tényleg az igazgató köröztette.

Január havában Molnár Ödön ismeretlen tettes ellen feljelentést tett a csendőrségnél, hogy az intézeti tanácskozásban levő zárt szekrény fiókjából két könyvet eltűnt. A nyomozás során Szabó Béla igazgató beismerte, hogy a fiókot maga nyitatta ki, sőt a többi is felnyitatta és azokból két-három könyvet, mint a segélyző-könyvtár tulajdonát képező könyveket, amelyeket a tantestületnek használatra kiadott, (?) elvitetett. Vallomása szerint azok közé tévedhetett Molnár Ödön két könyve és Lulay Mihály könyve is. Az ügyész az igazgatónak leginkább azon indokolása alapján, hogy neki, mint igazgatónak, a szekrényfiókok felnyitásához joga van és a könyveket azért vitette el, hogy biztosabb helyre tétethesse, (a rajzteremben levő kosarakba rakatta) a további eljárást megszüntette. Megjegyezzük, hogy az elveszett könyvek is oly biztos helyen vannak, hogy még ma sem kerültek meg. A panaszosok nem éltek felelősségi jogukkal, sem a magánvádat át nem vették.

Ami pedig a kéréshetetlen üldözést és ellenségeskedést meg a kínos incidenseket és háboruságokat illeti, amelyeket négyünknek imputálnak, azok merőben alaptalanok s ha voltak és vannak efféle jelenségek, azokat nem a tantestület, hanem az igazgató provokálta és provokálja.

Mi nyílt homlokkal, ámbár minden protekció nélkül, állunk a vizsgálat elé és hisszük, hogy az igazság győzedelmeskedni fog. Egyelőre ennyit.

Ujszentannán, 1907. március hó 8 án.

Eötvös Mihály, áll. polg. isk. tanár.	Hencz Máttyás, áll. polg. isk. tanár.
Lulay Mihály, áll. polg. isk. tanár.	Molnár Ödön, áll. polg. isk. tanár.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerkesztő.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Scossa: Cruore Dives, Darwin: A fajok eredete, Salamon Ö.: Józán szerelmesek, Szikszay A.: A nő ismertetése, Monier C.: A pozitívizmus, Doyle C. A.: A család réme, Manolescu G.: A tolvajok királya, Tábori K.: A borzalom országa, Konopi K.: Az ember és szerelme, Rive J.: Párisi elbeszélések, Etlar C: Vendetta, Kupcsay F.: A szeretet vize, Gagyhy D.: Élet és álom, Croker: Barrington Diána, Wildenbruch: Semiramis, Kaszab: Tóbiásék, Braddon: Lelki küzdelmek, Hrabovszky: Bilincsek, Wildner: Nietzsche romantikus korszaka, Mikszáth: Jókai élete és kora, Zsedényi: Ott tul a rácson, Ambrus: Midás király.

Németben: Schöbert: Eine verrufene Frau, Zobeltitz: Der Roman des Stiffräuleins, Wilde O.: Der Priester u. der Messnerknabe, Polenz V: Wald, Deledda G: Asche, Georgy: Morgenröte, Holoander: Der Weg des Thomas Truck, Chantepierre: Huguets Abenteuer, Claude Chambochs Secretaire, Gerstacker: Unter den Pehuennen, Hornung: Der Schatten des Stricks, Blicher C.: Saya, Caine Hall: Die Trunksüchtige, König E. A.: Perpetuum mobile, Berkow: Wintersonne, Janitschek: Überm Tal, Bauer M.: Malchaw, Um Glück u. Leben, Zug um Zug, Zobeltitz: Die Generalsgöre, Crocker: Des glückliche Tal, H.: Die Liebschaften des Königs v. Belgien, Sudermann: Das Blumenboot, Wothe Annie: San Martino, Stratz: Du bist die Ruh.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill. vagy kötetenkint fizetve 6 fillér.

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill. vagy füzetenkint 14 fill.

Legújabbak: Mendelssohn: Du bist aus Köpenick, Zeller: Der Bürokrat, Der alte Bergmann, Mir is' klar, Aletter: Ach Amanda!, Starke H: Titilitititi, Butykay-Kacsóh: A harang, Crémieux: Wenn die Liebe stirbt, Priere, Indiana, Borel-Clerk: Illusions d'amour, Le King-King, Scotto: Petite Tonkinoise, Probst Nuova Stephania, Gavotte, Wallinger: Habt Acht!, Bertholini: Silvia-keringő, Nervey: Pityu ur, X: Couplé: album, Radics: 1907. évi jogász keringő, Probst: Stefánia-gavotte, Morena: Kinderlitzchen.

A zenemű kölcsöntár 4-ik pótkönyveke megjelent!

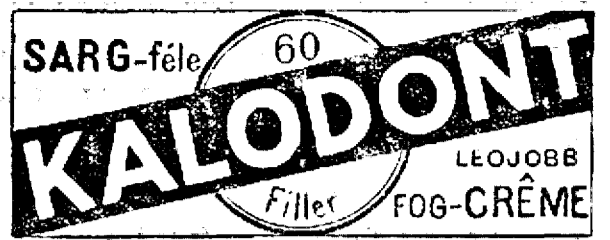
Több száz rongált dobozu levélpapírt minden elfogadható árban árusítok. Üzleti könyvek nagy raktára.

Égő apparátusok. Sokszorosító készülékek.

Irógépkellékek. Könyvtárak és egyes könyvek vétele, könyvtárak berendezése.

KERPEL IZSÓ,
könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Több 100 orvos

véleménye szerint legkitünőbb szer

fog-, szá- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ ASEPTOL szájviz-pasztil-fogorvos láli és fogpora.

Aseptol szájvizpasztilók 1 doboz 2 kor. fogpor 50 fillér. Kaphatók gyógytárakban, drogueriákban és háztartárakban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz „fog- és szájápolószerek laboratóriuma” Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Kálmán gyógytárban. 3956
Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta félévtetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1907. március 9-én.

ÜRESEDESBEN LEVŐ ALLÁSOK:

Vidéki szállító cégnél fiatal egyén, ki e szakban jártas, kerestetik.
Vidéki üzletbe irodai gyakorlattal bíró kisasszony kerestetik.
Helybeli festék üzlet részére szakmabeli segédek kerestetnek.
A gyors- és gépirásban jártas irodai gyakorlattal bíró kisasszony kerestetik.
Helybeli fűszerüzlet részére irodista kerestetik.
Helybeli játékaru üzlet részére két szakmabeli segéd kerestetik.
Helybeli fűszerüzlet részére irodai teendőknél jártas kisasszonyt.
Vidéki városokba, rőfös-áru üzletbe segédek kerestetnek.
Helybeli játék és porinbergi üzlet részére fiatal segédet.
Vidékre több a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.
Vidéki kisebb városba kézműáru segédet, aki a román nyelvben jártas.
Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.
Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tót nyelvben jártas segédet.
Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó segédet, szerény igényekkel.

ALLÁST KERESOK:

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatalember, ki a könyvtárl és levelezésben jártas, nagyobb cégeknél alkalmazva volt, állást keres.
Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres.
Mérlegképes könyvelő és magyar-német levelező aki elsőrendű cégeknél és önállóan is működött.
Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra női íróra alkalmazott.
Irodai teendőknél jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.
Több vidéki fűszer- és rőfös-áru üzlet részére románul tudó, kezdő segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
Előnök 492

Minden utánzás és utánnyomás büntetéssel jár. Egyedül valódi csak

THIERRY BALZSAM
a zöld apaca védjegyével. F. v. védve.
Régi hír, felülmúlhatatlan, emésztési zavarak, kolika, katarhns, meddajás, influenza, különösen kezdődő tüdővész stb. ellen. 12 kis, vagy 6 duplatyeg, vagy 1 nagy speciális üveg, szab. árval 5 kor

THIERRY GENTIFOLIA KENŐSZE
általánosan mint Non plus ultra ismerő minden régi barmtyú sebgyógyítás szerző, gyúlé és daganat ellen, igen kadályozza a vérméregzést operációkat (öblöngyítés) lestergessé teszi. 2 tegely ára három, 3 3 3 Székellői közpénztár vagy mondvani

THIERRY A. gyógyszer: PRÁGÁBAN.
Ro-itoch-Sauerbrunn me. l. t.
Baktár Budapest en Török József és Wagner Leo és Gy. Lagoson Városl. Leány

ÓVÁS! Egyedül valódi, törvényesen védett balzsamot vevetél, rendeltetését s különösen ismét elutasítól. A büntető törvény 23 és 26 §-at szerint mindenki, aki nem az én gyógyszeritárral rendel, tehát más, mint az egyedül valódi zöld apacavédjegyvel törv. védett Thierry-balzsamot remél, vasárol, különösen árusít, büntetőbírósaági kimérelten üldözésnek és 4000 K-ig, vagy 1 évtig terjedő fogházbüntetésnek van kitéve. Ugyanígy a cásari erőszakos módon kínált, más nevű pótlékoknak megrendelés, v. árusítása, melyek csak a közönség kizsákmányolására hozták forgalomba, ugyanily büntetést vonnak maguk után.

3966

A Dr. FORTI-féle SEBTAPASZ LEGJOBB

Még eddig semmiféle tapasz nem érte el ennek a jó hatását!

FORTI LÁSZLÓ egyetlen gyártmánya. Rendkívüli gyógy- és fájdalomcsillapító hatása mindennemű sebeknél, égéseknél, daganatoknál stb. azonnal csillapítja a fájdalmat, osztja a daganatot és rögtön gyógyítja a sebet, anélkül, hogy vágni kellene. A női emlőgyulladásnál biztos, tyukszemre jó eredménnyel alkalmazhatók. Ára 2 kor. kisebb 1 kor. és legkisebb 70 fill. Kapható a gyárban Forti László Budapest, II. Pála-u. 8 és a főraktárban Budapest Török J. gyógytárban, Király-u. 12., valamint Budapestben min. en és a vidéken a nevezetesebb gyógytárakban. Az eredeti dr. Forti-féle sebtapasz külső csomagolásán, F. L. betűvel van lepecsételve és az itt is látható vedjegy és sajátkezü aláírásával ellátva. A szer 48171/89. és 56589 904. sz. a. miniszterileg engedélyezett. A számtalan értékelés és áralmas utánzatok arra indítottak, miszerint az utánzó ellen a törvényes lépéseket megtegyem és ezek alapján a budapesti büntető bír. járásbírósaág 1899. június hó 30-án kelt B. XI/2. számú végzésével a hamisítókát a tapasz további készítésétől szigorúan eltiltotta és eltilte. Figyelem! Végül figyelmeztetem a t. c. közönséget, hogy semmiféle más névvel ellátott tapasz, sem Forti K. sem Forti György, vagy névtelen el ne fogadjanak, mert az mind hamisítvány, hanem csakis egyedül az eredeti Forti László gyártmányát! De ha valaki nekem hamisítványt beküld, azt jutalomban részestem.

Forti László

Kapható az összes aradi gyógyszerészeknél.

Vedjegy: „Hergony”

A Liniment. Capsici comp., a Hergony-Pain-Expeller
pótlék

egy régióknak bizonyított házisszer, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szorak bizonyított közönségnél, oszunk és meghűléseknél, bedorzakodásképpen használva.

Figyelmeztetés. Sülyny hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosaak legyünk és csak olyan üveget kapadjunk el, mely a „Hergony” vedjegyvel és a Richter orvógyógyászati elatott doborza van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- is egyenként minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5. nos. Mindenesrepti szétválasztás.

283

Serravalló's

China bora vassal.

Hug. kiállításán Bécsben 1906. legnagyobb kitüntetésben. Erősítő szer gyengétkedőknek, vérszegényeknek és idültnek. — Étvágygerjesztő, idegerősítő és vértápláló szer.

Kitűnő ízű. — Több mint 5000 orvos ajánló level.

SERRAVALLÓ J. Triest-Barcola.

Kapható minden gyógyszerertárban félliteres palackokban 2 kor. 40 fillér, egész literes palackokban 4 kor. 40 fillér. 3975

KNEFFEL KÁROLY és FIA

VASKERESKEDÉS

ARAD, ANDRÁSSY TÉR 17. 92.

szén-OSZTÁLYA

BÜKK-FASZÉN.

KOVÁCS-SZÉN.

SALON-FÜTŐSZÉN.

TAKARÉKTÜZHELY-SZÉN.

MEGRENDELÉSEK

TELLEFON SZÁM 139

Köszén tüzelés

takaréktüzhelyben és kályhában rendkívül hőtartó és jelentékenyen olcsóbb mint a tűzifa.

Fakereskedés bérbeadó.

Temesmegye, ujaradi járás **Kis-Szent-Miklós községben**, terjedelmes vidékkel, Maros folyó közlekedéssel, közel az ujaradi vasúti állomáshoz 40 év óta fenálló tazi- és épületfa kereskedés lakással, előre haladt kor miatt **bérbeadó.**

Bővebről értekezhetni a tulajdonosnál. Pech Sándor, Kis-Szt.-Miklós, fő-utca 94. sz. u. p. Uj-Arad. 745

Feltűnő újdonság!

DÉLICE Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Rövid ideig tartó engedélyezett **végeladás** **Masztig Pál** áruházában Arad, Andrassy-tér 22.

Telefon 551. Elismert legolcsóbb. Telefon 551.

Pénzkölcsön ház és földbirtokra a legmagasabb értékig törlesztési részletekben való visszafizetésre közvetít 10, 15, 25, 35, 41, 50 évre

KLEIN JÓZSEF Arad, Radnai-ut 10. sz.

A nagyszebeni általános takarékpénztár képviselője, hol a következő bér- és magán-lakházak előnyös fizetési feltételek mellett olcsó árban eladók, u. m.: Lövész-u. 3a. emeletes, Lipót-utca 12a., Lipót-utca 13., Lehel-utca 14., Lehel-utca 19. sz. földszintes házak és Uj-Mikalakán a mótoros mentén 440. számú ház, mely 3-4, esetleg 5 szoba, konyha, kamara és fürdő-szobának alkalmas új épület 6500 kor.-ért törlesztésre eladó.

Nincs drágaság!

Elég ba uk van a háziasszonyoknak az általános drágaságokkal, nem akarunk tehát nekik mi is kellemetlenséget okozni.

Tudatjuk ennek folytán, hogy bár a beszerzéseknél nekünk magasabb árakat kellett fizetnünk, — az előbbi évekhez képest — mi mindezáltal

TEA és RUM

árainkat, de különösen, általánosan ismert és eddig nyújtott minőségeinket változatlanul fenntartjuk.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése 311.

ARADON.

özv. **Kubát Antalné**

UTÓDA

Dupcza Ferencz

kefekötő gyára 285

Aradon, Weitzer János-utca

(Minorita-palota.)

Műhely: Választó-utca 39. szám.

Vasutasoknak!

és a kiknek szüksége van pontos órára, az javitassa óráját feltétlenül

Kepes M.

chronometer és műórásnál

ARADON, Asztalos Sándor-utca 5. szám alatt, ahol bármilyen (speciál) óra 3 évi jótállással lesz pontosan javítva és szabályozva. 192

Meghívás!

Az aradi Hitelbank mint szövetkezet évi rendes közgyűlésére

1907. évi március hó 25-ik napján d. e. 10 órakor a szövetkezet hivatalos helyiségében fog megtartatni, melyre a t. szövetkezeti tagok ezennel tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozati

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő 2 szövetkezeti tag megválasztása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentésének és az 1906. évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. Három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása.
4. 2 ig. tagnak lemondás folytán megüresedett helyének betöltése.
5. Az alapszabályok 28. §-a értelmében a hitelegylet részére 9 választmányi tag megválasztása.
6. Az alapítandó r-t. tárgyában határozathozatal.
7. Az alapszabályok 7., 16. és 119. §§-oknak módosítása.
8. Netaláni indítványok.

768

Arad, 1907. évi március hó 6-án.

Dr. Barta Ferenc,

orsz. gyűl. képviselő,
igazgatósági elnök.

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmúlhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

— Ára egy üvegnek 2 korona. —

313

Tyúkszem már nincs többé!

Így kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLINT

használatára. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Dr. D. Graur Viktor aradi fogorvos bacteriumölő

szájvizének és fogporának egyedüli raktára

egy üveg szájviz 2 kor., egy doboz fogpor 1 kor.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fill.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fill.

„NEVER”-amerikai gummi, a legjobb, 6 drb. 2 korona.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szembe.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség becses tudomására adni, hogy több oldali felszólításnak engedve

ARADON, Szabadság-tér és Hunyadi-utca sarkán

Münz-féle házban a II. emeleten egy

női divat termet nyitottam.

Budapesten a mai kor igényeinek teljesen megfelelő ilyenmü üzletem elegendő garanciát nyújt arra, hogy csakis a legújabb divatu, legjobb kiállításu ruhadarabok kerülnek ki, miért is remélem, hogy a helybeli közönség becses bizalmával megszerencséltem.

Női divat termemben minden elképzelhető női ruhák készíttetnek, és csupán a megrendelések és próbálások egy szakképzett férfi által eszközöltetnek Aradon, míg a ruha budapesti elsőrendü munkásaim által lesz elkészítve.

Még midőn megjegyzem, hogy áraink a lehető legjutányosabbak, maradok magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva

Kiváló tisztelettel

697

Kocsis Pál.

Fekete József

épület és műbutor
... asztalos ...

Fő-utca 33. sz.

... Gyárváros ...

* Temesvár *

RAUCH RAIMUND

Üveg, porcellán,
lámpa és képkeret
raktár.

Villany, gáz és
Benoid felszerelések
legjutányosabb
árban.

Pontos kiszolgálás.
Olcsó árak.

**ERDELYI
BODEGA**

ARAD
HUNYADI-UTCZA.

Hideg ételek, halak,
konzervek, sajtok.

Kitűnő és mindennemű
italok, erdélyi és hegyi
borok.

EGÉSZ ÉJJEL
NYITVA!

Albert Lajos

műbutor-asztalos
Batthyányi-u. 23.

Elvállalok mindennemű
butorberendezéseket a
legszebb kivitelben, úgy
bolti berendezéseket
jutányos árak mellett.

Tisztelettel

ALBERT LAJOS,
műbutor-asztalos

Várnai Mariska

angol és francia

női ruha
szabászati iskola

... Arad, ...

Perényi-utca 1. sz.

Előrendű
kőszíri sör
poharankint kimérés
1 korsó 12, 1 pohár 8 kr.

LUKÁCS SÁNDOR

étterme és szeszárna

Arad, Szabadság-tér 11.

Állandó csigányszene.

Szolid kiszolgálás mérsé-

kelt árakkal.

A n. é. közönség szives

pártfogásáért esedez

alázatos tisztelettel

LUKÁCS S

vendéglős

Férfi divat ajándékok.

Kalapok, Sínes ingek.

— Nyakkendők —

Kostyók stb. nagy va-

lasztékban.

Guttman és Berger

férfi divatrua üzletében

Arad, Andrassy-tér 21. sz.

Városi és megyei telefon 285.

Postai megjelölés a legna-

gyobb pontossággal Inteztet-

nek el.

Varga János

kárpitos és díszítő üzlet

Arad, Deák Ferenc-utca 7.

Elvállal kárpitos és

díszítő munkákat a leg-

jutányosabb árakon.

Nagy raktár salonn,

férfiszoba és ebédlő gar-

nitúrakból háló és ebédlő

divánokból a legfinomabb

kiállítású a legolcsóbb

kivitelig.

**

Papp Sándor

uri és női cipész

Arad, Kálter 12.

**

Kotecki Jakab

szék és asztal gyára,

műbutor

és

épület asztalos

ARAD,

Batthyányi-u 4. sz.

Dávid Péter

kőműves és

cementmunka

vállalkozó

Hona-u. 23. sz.

saját ház.

HUGYECZ

RÓZA

női

divatterme

Kápolna-utca 4.

**VERES
FERENCZ**

mű kosárfonodaja

Arad, József főh.-ut 2. sz.

(városközségi szobor Victoria ép.)

Elvállal, készít és rak-

táron tart minden-

féle utazó, fatartó,

gyümölcs és piac

kosarakat.

Tisztelettel értesí-

tem a n. é. közön-

seget, hogy a For-

ray-utcában levő

volt Marx-léle

hentes- és

delikatesz

üzletet átvettem, hol

felvágott, sertésus-

zalonna és elsőren-

dű zsir kapható

Stojakovics M.

Bauer Antal

malom és malom-

részletek beren-

dezése és gazda-

sági gépraktár.

Boros Béni-tér

17. szám.

Köszegi Sándor

épület és műbutor

Boros Béni-tér 10. sz.

Elvállal minden e-

szakmába vágó mun-

kákat a legdiszesebb

kivitelben. Vidéki

megrendelések pon-

tosan eszközöltetnek

Tischler Vazul

kővező mester

és

cementmunka

vállalkozó

Arad, --

Radnai-ut 24. sz.

A temesvári-józsef-
városi városi bérpa-
lotában levő volt (Spa-
cil)-féle vendéglőt át-
vettem, azt díszesen és
ujjonnan minden kénye-
lemmel rendeztem be
Breher féle elsőrangú
sör, valamint szállási
művel, gyoroki, ménesi
és világosi borok. Iz-
letes Magyar konyha.
Tisztelettel Gombás
József vendéglős.

Fock József

szállodás

== az ==

Arany Csillaghoz

Arad, --

Boczkó-utca 8.

**KOTSIS
FERENCZNÉ**

női ruhakészítési

MÜTERME

Arad, Bocskay-tér 3. sz.

A legdivatosabb

konstruőrök

készítetnek.

WOLF J.

uri- és hölgy cipész

Weitzer János-utca

Minorita-palota.

Nagy Rózsi

angol és francia

női ruha-terme

Minorita-palota

... I. Emelet. ...

VONIKA

DEMETER

TÖKÖLY-TÉR 6.

Turó, szalonna,

szalámi és zsir

nagy raktár.

Nagy és kis mérték-

beni eladás.

SCHWARCZ *

** IGNÁTZ

POLGÁRI

KÁVÉHÁZ

Szt.-Pál-utca 13.

Málics J.

szobrász és

műbutor asztalos

Közép-utca 16

2612—1907. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szent-József

Országos Vásár,folyó évi március hó 14-től be-
zárólag március hó 18-ig fog
megtartatni.Mindenféle állat felhajtása az
országos vásárra március 14-től,
csütörtök reggel 5 órától kezdve
meg van engedve.Temesvárott, 1907. évi február
hó 25-n.

A városi főkapitányságtól:

BANDL REZSŐ,
főkapitány.

699

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidaru és fehérnemű

új áruháza

a József főherceg uton megnyit.

24 évig az aréna épületben volt üzletün-
ket a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

[Müller-házba]

helyeztük át.A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt
abban a kellemes helyzetben vagyunk,
hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal
olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.Magunkat a n. é. közönség szíves
pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TÁRSA a „Kék golyó”-hoz.

József főherceg-ut 11. 428

KOSSUTH-utca
67. sz.**CZERNUCZKY MIHÁLY**

cipész-mester úszlettében

a legjobb anyagból készült férfi,
női és gyermek cipők nagy
választéka. — Megrendeléseknél
színes bőrök nagy választéka.

Saját készítés!

624 Olcsó ár!

Pontos kiszolgálás!

Telefon 337. Telefon 337.

Schveffer Ede

virágkereskedése

Aradon,

(Minorita-palota.)

Izléses 497

csokrok

és

koszoruk

kivitelét jutányos árban elvállal.

Vidéki megrendelése: pontosan
eszközölköttek.

Pontos kiszolgálás.

Szőlőoltványok.Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, dus-
gyökérzetű, bor és csemegefajta**fásoltványokat**

bármily mennyiségben szállít:

Hámory Gazdaság szőlőoltvány-telepe Arad.Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen
szolgál Deák Ferenc-utca 3. sz. a. 303

Telefon 229.

Telefon 229.

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű**Földes-féle****Margit-Cremet,**

mely szívtalan, ártalmatlan s rögtön szépi.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható
ártalmatlan zser szeplők, májfoltok, bőrtakák, patta-
mások, kiütések s mindennemű bőrbetegségek ellen. A világ
legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek an-
nak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után
erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 808

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

**Asszonyok
és leányok**

el vannak ragadtatva

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, ke-
reszettel és díszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék
kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél: 813

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vajtkó
Kálmán, Berger Gyula gyógyszerészek utánnál és Vajtkó és Walex drogeriájában.Van szerencsém a nagyérdemű
közönségnek tudomására adni, hogy
Fischer Samu**pék- és sütőde**

üzletét

átvettem és saját nevem alatt ve-
zetem. — Minden nap friss fehér
sütemény, fehér kenyér, barna és
rozkenyér és valódi gracham ke-
nyér, déli sülisütemény és házi
kenyér szépen és izlésesen lesz
készítve. 286Kérem a nagyérdemű közönség
becses pártfogását.

Tisztelettel

Leicher Frigyes,

Deák Ferenc-utca 16.

Van szerencsém a n. é. közön-
ségnek tudomására adni, hogy a
párisi és bécsi tanulmányutam-
ról visszaérkeztem és

Andrassy-tér 8. sz. alatt

ajtó 5. Gebhart-ház eg.

női kalap és diszítő

termet

nyitottam

és e szakmában mindent a leg-
szébb és legizlésesebben készítek.
Ugyszintén állandóan raktáron tar-
tok **kész női kalapokat.**Javításokat gyorsan és ponto-
san eszközölök. 564

Tisztelettel

Fischer Dóra,

Andrassy-tér 8. szám.

Hirdetés.A pankotai 478. sz. tjkvben fel-
vett ház és a muszkai 574. sz. és
218. sz. tjkvben felvett jó állapot-
ban levő teljesen beültetett 6 kat.
hold térfogatu szőlők, melyek né-
hai Szabó Gyula tulajdonát képez-
ték, folyó évi március hó 14-én dél-
előtt 9 órakor Pankotán illetve
ugyanaznap délelőtt 11 órakor
Muszkán nyilvános árverésen a
legtöbbet ígérőnek eladatnak.Bővebb felvilágosítással szolgál
Dr. Vajda István ügyvédi irodája
Arad. 713**Tégla,
Cserép**

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkémence téglagyárában 15

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

A motoros vasút megálló helye.

Városi telefon 208. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u.
7. sz. irodámban, vagy Maros-ut-
cai lakásomon. A téglát vám és
fuvarmentesen házhoz szállítom. —
A gyárba saját új mű utam vezet.
Nagy raktár saját gyártmányu hor-
nyolt és kupola cserepekben, flas-
ter-, kút- és facon-téglákban.

Menyaszonyok figyelmébe!
 12 személyes üvegekészlet 100 drb. Frt. 25.
 Finom gravírozott üveghől: K. 50.
 3 Vizes üveg
 3 Boros „
 2 Likör „
 12 csernapi-likörpohár
 12 Tokaji boros pohár
 12 Vörös boros „
 12 Söröstünbler
 18 Vizespohár
 12 Boros pohár
 1 Gyümölcsállvány
 1 Berőttestál
 12 üvegtányér

Legfinomabb minőségű porcellánok:
 Étkező készlet 6 szem. 26 db. Frt. 6.50-tól
 feljebb.
 12 személyes étkezőkészlet 80 drból } Frt.
 12 „ kávékészlet 15 „ } 62.50
 12 „ teás 15 „ } K. 125.
 12 „ mokka 15 „ }
 Összesen 125 darab

Rendkívül olcsó mosdó-
 készletek, Villany, lég-
 szesz, benoidgáz és egyéb
 csillárok. Esküvői aján-
 dékok, Valódi nikkelfőző
 és diszedények stb. stb.

Gebhart Testvérekénél
ARADON.
 Andrassy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
 Üveg, porcellán, tükör, képkeret,
 lámpa és csillár üzlet — Üvegezési
 vállalat. Vidéki megrendelések pon-
 tosan eszközöltetnek. 224

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó mun-
 kákat a legszebb kivittel s a legújabb di-
 vat szerint. Továbbá elvállalok abnormis
 lábakra **ortopéd-cipők** elké-
 szítését, valamint az önkéntes uraknak
 előírás szerinti **bukkanus vagy csizma**
 elkészítését elvállalom, azon reménnyel,
 hogy a legnagyobb igényeknek megte-
 lelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

119—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
 széke a város területén 1907. év-
 ben előforduló kövezet javítási
 munkák elvállalása iránt folyó évi
 március hó 11-én d. e. 10 órakor ár-
 lejtést tart.

Kikiáltási-ár: négyszögméteren-
 ként 70 fillér.

Bánatpénzül leteendő 50 ko-
 rona készpénzben, vagy elfogadható
 értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni
 szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
 a szóbeli árlejtés megkezdése előtt
 nyújtandók be s csak akkor vétel-
 nek figyelembe, ha azokhoz a
 bánatpénz mellékelve van, s ha
 az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
 az árlejtési feltételeket ismeri és
 elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
 sági tanácsnok urnál az árlejtést
 megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági
 székeinek 1907. évi március hó 4-én
 tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
 aljegyző.

Fiatal

comptoirista

szép írással

helybeli divatáru üzletbe

kerestetik.

Cim a kiadóhiva-
 talban. 760

Ifj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.

(Minorita-palota.) 147

Tavaszi bevásárlási utamról
 visszaérve van szerencsém a nagy-
 érdemű vevőközönség szives tu-
 domására hozni, hogy tavaszi és
 nyári újdonságok megérkeztek:
Blouse kelmék, új costum
kelmék, új blouse zephierek,
divatos blouse selymek, gyö-
nyörű szép delalok, ruha-
vásznak óriási választékban.

Mintákat vidékre bérmentve küldök.

Városi és megyei telefon 477.

Ha köszvényben, reumában,
 lachiasban szenved vegyen egy üveg

Dr. Flesch-fele

köszvény-szeszt,

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-,
 láb-, hát- és derekfájást, kezek és lá-
 bak gyengeségét, fájdalmakat és da-
 ganatokat biztosan gyógyít. Hatása a
 legrövidebb idő alatt észlelhető. Kapható

Dr. FLESCHE E. M.

„Nagykorona“ gyógyszerárterében

Győr, Baross-ut 24. száma.

Mástfél deciliteres üveg ára 2 kor. Hu-
 zamosabb használatra való „Családi“
 üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Csa-
 ládi“ üveg rendelkezésénél már bérment-
 ve utánvétellel küldjük. 160

3656 1907. — khsz.

Hirdetmény.

Riesz J. és Társa aradi czég S
 Halász-u. 27. sz. a telkén egy szap-
 pan fagyú olvasztó és gyertya-
 mártó telep felállítására telepenge-
 dély iránt folyamodván, az 1884
 évi. XVII t. cz. 27. §-a értelmében
 a telep helyszín tárgyalására határ-
 időül folyó évi március hó 21. de.
 11 órájára kitűzetik, melyre az ér-
 dekeltek ez uton is meghívhatnak
 azon észrevétellel, hogy a telep
 helyszín-és tervrajza, valamint az
 üzem módjának leírása a kapitányi
 hivatal iparügyi osztályánál folyó
 évi március hó 21-ig mindenkor a
 hivatalos órák alatt betekinthe-
 tő s a netáni észrevételek írásban
 ugyanitt élő szóval pedig a helyszíni
 tárgyalás alkalmával megtehető
 mert amennyiben ilyenek nem em-
 lítettnek, s ha köztekintetek gát-
 lólag fel nem merülendek a te-
 lep engedély az idézett törvény 30
 §-a rendelkezéséhez képest kifog
 adatni.

Arad, 1907. évi március hó 4-én

Sarlot
 főkapitány.

Nem kell London. Nem kell Páris.
 Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő
 mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetiében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-**
gyógycipőmet, melyek meggátolják a láb-
 fejlődést, G. erm keköel, ugyszintén felnőtteknél
 n. gysikerő eredményeket értem el, amit számos
 elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai for-
 máju cipőktől meg nem különböztethető tartos szép
 cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 641

5840—1907.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi mi-
 nister ur gyümölcsfa tenyésztés
 iránt érdeklődő lelkészek és gaz-
 dáknak részére Budapestten folyó év
 március 18-tól 23-ig, Kolozsvárott
 folyó év április hó 15-től április
 20-ig, tanítók részére pedig Kesz-
 helyen folyó évi március 18-tól
 27-ig, Tordán április 8-tól 17-ig és
 Kiszszébenben április 15-től 24-ig
 gyümölcsészeti tanfolyamot fog
 tartatni.

Miről az érdeklődők azzal érte-
 sítettnek, hogy a részletes pályá-
 zati feltételek a városi levéltárban
 betekinthezők.

Arad, 1907. évi március hó 2.

A városi tanács.

KOCH DÁNIEL

kerékpár, varrógép és Gramophonok nagy raktára.
 Villanyvilágítás és telefon berendezések vállalata.

Gramophonok

kedvező fizetési feltételek mel-
 lett kapható. — Nagy választék
 legújabb felvételű Gramo-
 phon-lemezekben.

Elvállal

házi csengő- és villanyvilági-
 tási berendezéseket valamint
 azok jókarban tartását. Szál-
 lit ventilátorokat és motorokat

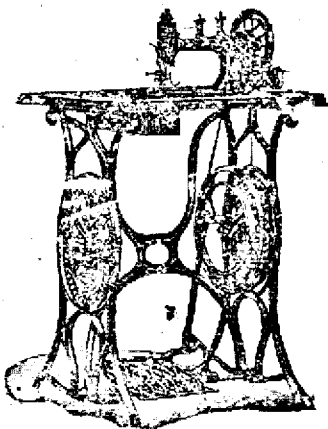
Kerékpárok

csakis jó és elsőrendű minő-
 ségűek, valamint ezek alkat-
 részeiből állandó nagy raktár
 — van készletben. —

KERÉKPÁR, VARRÓGÉP ÉS GRAMOPHON

kedvező fizetési feltételek mellett kapható.

— Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltetnek. —

766

Nagy javító-műhely!

Telefon 440. sz.

HACKENDRE

okleveles építész
 és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utca 4. szám.

136

Feliratokat teljesen ingyen ad a
kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
— Telefon szám: 181. —

APRÓ HIRDETESEK.

Tudakosoktól kérjük a hirdetésük által levő költségek megfizetését.

Az apró hirdetések előre megvételben.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
— Telefon szám: 181. —

Ezen rovatban minden sor egy soros betűtávolságára 4 fillér, vastagabb betűkért 6 fillér. — Családot kereső vagy családok ajánlása apró hirdetés 20 szög 30 fillér, minden sorától 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 30-40 fillérért és 1 keretért kaphatók lapunk elárultató helyein.

Akinek

ismeretségi híján

házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárre, vinczellérre, kertészre.	kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.
--	---

Aki

eladni kíván

butort, szongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,	üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy
---	--

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterü- letet,	halászatot, telket, kocsit, lovat.
--	---

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbérvétel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölténi kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetési
rovatát használja.

Gari Károly Aradon.

Utánvét mellett küld: 1 kiló tiszta
sertés zsírt 76 kr. 1 kiló szelet
szalonnát 70 kr. 1 kiló perzselt
szalonnát 72 kr. 1 kiló császár
szalonnát 90 kr. 1 kiló füstölt son-
kát 88 kr. 1 kiló füstölt kolbászt
90 kr. 1 kiló füstölt karaját 88
kr. 1 kiló füstölt apró husokat 72
kr. 1 kiló felvágott vegyes 80
krajcár. 660

Kiadó lakás!

S-Halász-utca 12. sz. alatt egy ud-
vari 2 szobás magas földszintes
lakás mellékhelyiségekkel f. év
május 1-re kiadó. 718

Üzletnek vagy műhelynek

alkalmas sarok utcai helyiség lak-
kással együtt kiadó. — Bővebbet
Aranykéz-utca 20. szám.

Tiszta véru fekete angol kan

sertés fedezésre található Drasko-
vics Ferencnél külváros Választó-
utca 1. Ugyanott angol malacok
is kaphatók. 710

Gyakorlattal bíró

fiatal irodistát keresünk. Előnyben
részesül, aki már gőzmalomban
és gabonaüzletben alkalmazásban
állott. Ajánlatok fizetési igények
megjelöléssel alanti céghez nyuj-
tandók be. Pécskai hengerműma-
lom Eliás és Schreiber, Pécska. 751

Egy billiard asztal,

képek és togasok jutányos áron
eladók. Bővebbet Teleki-utca 15.
szám alatt, a gondnoknál.

Francia „Blouse Albu“

180 legújabb eredeti francia divat-
képpel 1 korona 50 fillérért kapható
Ingusz I. és Fia könyvkeres-
kedésében Arad. Telefon 517. 861

Egy családi ház eladó.

Bővebbet Dezső-utca 16. sz. 706

Egy aradi nagyvállalatnál

14 évig szolgált megbízható iroda
szolga és pénzbeszedő hasonló ál-
lást keres április 1-re. Cim a kiadó-
hivatalban. 732

3 szobás utcai lakás

vízvezetékekkel 200 frtért májustól
kiadó. Értekezhetni 1-2 óráig
Kossuth-utca 54. 714

Helybéli részvénytársaságnál

egy irodaszolga felvétetik. Cim a
kiadóhivatalban.

Eladó butor

ebédlő, hálószoba, szalon, egész új
állapotban eladó. Cim a kiadó-
ban. 746

Kiadóhivatalunkban nagyobb mennyiségű

file (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Könnyű,

jó karban levő stráf-kocsi megvé-
telre kerestetik. 2 drb tizedes mér-
leg, 2 mélyítő Sack-eke, jó kar-
ban, jutányosan eladó. Cim a ki-
adóhivatalban. 752

2 drb. tartásra vállalt

fiatal, szép nagy kincstári honvéd
ló, tovább tartásra átvállalható.
Cim a kiadóhivatalban. 750

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Több száz

rongált dobozu levélpapírt minden
elfogadható árban árusítok. Veszek
könyvtárakat. — Kerpel Izab
könyvkereskedő. 856

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak
a lakóalkalmazást kaphatnak egy
könnyen elszabható házi czikk el-
sülésére. Pénzbeszedők óvadékkal
kerestetnek. Ajánlatok „K & CO.”
jellel a kiadóhivatalba kéretnek
465

Kerestetik

a belváros közelében 1
4-5 szobás lakás. Aján-
latokat a kiadóhivatal-
ba kérünk.

Eladó

egy igen esős öntött vasból ké-
szült sirkeret az ó-temetőben igen
olcsón. Cim a kiadóban. 762

Hónapos szobát

keresek e hó 15-re a Szabadság-
tér közvetlen közelében. Kellékek:
utcai, teljesen külön bejárattal,
tisztá és csinos legyen. Ajánlatok
minél előbb Kényelmes jeligére a
kiadóhivatalba küldendők.

Eladó

15 ezer darab 5 sukkes tölgyfa-
karó, 1000 darabonként waggonba
rakva 44 korona. — Értekezhetni
Gállffy Gábornál, Guraszádon, Hu-
nyadmegye. 759

Vendéglői kerti asztalok

és padok eladók. Gyár-utca 2.

Szöllőkaró

hét láb hosszú, szép erős tölgyfa-
ból, bármely vasutállomásra szál-
litva megrendelhető Kaufmann Ja-
kabnál, Gyorokon. 771

Teljesen elkülönített

földszinti 3 szobás lakás fürdőszo-
bával, villanyvilágítással május 1-re,
ugyanott 6 lóra istálló, kocsis-szoba
és kocsiszin azonnal kiadó. Bőveb-
bet Magyar-utca 28. 765

Intelligens családnál

szeretne étkezni két fiatal ember.
Teljes című ajánlatokat ár megje-
lölésével kiadóhivatalba kérünk
„Két barát” jeligére. 764

Kintő eladás!

Egy jókarban levő, könnyű hasz-
nálatu fedeles hintó és különféle
új kocsik igen jutányosan eladók.
(Érzsébet-körut, az ipartestülettel
szemben.) Olasz Lajos kocsigyártó,
Arad. 776

Üzlethelyiség,

lakással együtt, Fejsze-utca 18. sz.
alatt bérbeadandó. — Bővebbet
ugyanott. 771

Gazdasszonynak ajánkozik

egy fiatal szerény özvegy nő, jó
megbízható és jól főz, falura vagy
pusztára, esetleg magányos urhoz,
vagy plebániára. — Cim a kiadó-
hivatalban. 777

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség ren-
delkezésére áll. 778

Essenciák

finom likörök és thea-rum házi készítésre,
1 üveg eredeti Neuber-essencia körülbe-
lül egy vagy másfél liter finom likör
vagy rum előállítására 50 fillér.

Fontos kávéoknak és vendéglősöknek.
Használati utasítás minden üvegen.

H. NEUBER & Co.

Bodenbach u/E.

Raktár Aradon: Gutori Földes Kele-
men egyetemesüzletében és Temesváron:
Adorján Márton drogue iájában. 678

Kiadó lakások!

A Vörösmarty-utca 3. számú
házban, a színházzal szemben,
II. emeleti

utcai lakások
május hó 1-től,

illetve azonnal kiadók.

Ugyanott a II. emeleten
egy kisebb udvari lakás
azonnal kiadó.

Bővebbet a gondnoknál a ház-
ban 8. ajtó szám. 496

Van szerencsém a n. é. közön-
ségnek tudomására adni, hogy a
mal korok megfellelő

szobrász-műtermet

nyitottam és elvállalok onben a
szobrász-műtermet a legújabb stílú, ugy-
mint: ornament figura, ugy-
szintén Consul- és oitar-
muitkákat a legdíszesebb
kivitelben készítem.

Kiváló tisztelettel 132

Abrahám József,

ARAD, Határ-utca 9. sz.